

Bundel – Politieke Avond – Sessie 1 (Raadzaal) van 14 juni 2023

- 1 Opening
- 2 Perspectiefnota 2024
 - Voorstel en besluit – Perspectiefnota 2024
 - Bijlage 1 Perspectiefnota 2024
 - Bijlage 2 Persbericht Perspectiefnota 2024
 - 2023-06-14 Antwoord op agendavragen – Perspectiefnota 2024
- 3 Sluiting

Zaaknummer : 743243

Raadsvergadering : **04-07-2023**

Onderwerp : **Perspectiefnota 2024**

Collegevergadering : 30-05-2023

Portefeuillehouder : Wethouder J. van der Noordt

Steller : Gussekloo, Eric, Team Financieel beleid tel. : 0545250576

Te nemen besluit

De perspectiefnota 2024 vaststellen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De perspectiefnota maakt onderdeel uit van de planning en controlcyclus van de gemeente Berkelland. Het is het kaderstellende document voor het opstellen van de begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025 tot en met 2027. Door het vaststellen van de perspectiefnota kunnen de begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025 -2027 worden voorbereid binnen de kaders die u gesteld heeft.

Argumentatie

De perspectiefnota 2024 geeft een doorkijk naar de begroting 2024 en het meerjarenperspectief. Voor het publiceren van de meicirculaire sluit de begroting in 2024 met een tekort van € 1.295.000.

Kanttekeningen en risico's

De Perspectiefnota gaat uit van de situatie tot de meicirculaire, overeenkomstig de bestendige gedraglijn. Er zijn grote onzekerheden rond het financiële meerjarenperspectief mede door stijgende rente, de hoge inflatie en onzekerheid over de rijksbijdrage in 2027. Dit is een situatie die voor alle gemeenten geldt en wordt veroorzaakt door herijking van het gemeentefonds. De VNG beraadt zich op collectieve actie rond deze onverkwikkelijke situatie.

Ons perspectief heeft nu een beperkt tekort voor 2024 en een fors tekort in 2026 en 2027. Als de meicirculaire meevalt kunnen wij in september zonder ingrijpende bezuinigingen een sluitende begroting (jaarschijf) 2024 presenteren. Anders gezegd: "We begroten met durf en varen scherper aan de wind." Een sluitende jaarschijf 2024 is in principe voldoende voor onze toezichthouder. We verwachten dan wel tekorten te presenteren op de jaarschijven 2026 en 2027. We bereiden ons met een inventarisatie van mogelijkheden wel voor om gemotiveerd met voorstellen komen als de meicirculaire tegenvalt. Of als actie van de VNG richting het Rijk niet tot resultaten leidt.

Financiën

nvt

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

nvt

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 besprekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Communicatie

We communiceren over de perspectiefnota via een persbericht en artikel in BerkelBericht.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De perspectiefnota maakt onderdeel uit van de P&C cyclus van de gemeente. De Perspectiefnota 2024 is de aftrap van de cyclus die betrekking heeft op het jaar 2024.

Planning en evaluatie

Evaluatie van de ontwikkelingen die in de Perspectiefnota 2024 staan vindt tussentijds plaats bij de begroting 2024 en de bestuursrapportage 2024. De eindevaluatie vindt plaats bij de jaarrekening 2024.

Alternatieven

nvt

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 04-07-2023

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 30-05-2023;

b e s l u i t :

De perspectiefnota 2024 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 04-07-2023

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Perspectiefnota 2024

Perspectiefnota 2024

INHOUDSOPGAVE

Perspectiefnota 2024	1
Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Leeswijzer	5
Ontwikkelingen 2024-2027	6
Uitgangspunten	8
Onze aantrekkelijke leefomgeving	11
Passend wonen	14
Vitaal Platteland	16
Nieuwe energie	18
Een toekomstbestendig sociaal domein	19
Sport en cultuur bewegen je!	22
Werken en leren	25
Veiligheid	27
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	28
Algemene dekkingsmiddelen	29
Bijlage 1: Stand van reserves	31

VOORWOORD

Deze perspectiefnota 2024 is de opmaat naar de Programmabegroting 2024-2027. Het meerjarenperspectief dat we nu presenteren is aanzienlijk ongunstiger dan bij de vorige Programmabegroting 2023-2026. Dit komt voornamelijk doordat we nu, net als de Rijksoverheid, de prijsstijgingen over 2022 en 2023 hoger inschatten dan een jaar geleden. Dit werkt structureel door over de komende jaren. Het Rijk heeft eind vorig jaar al aangekondigd dat (in de meicirculaire) in ieder geval een beperkte 'compensatie' komt voor die prijsstijging over 2022 en 2023. Wij verwachten echter dat het onvoldoende zal zijn om een positief meerjarensaldo te krijgen.

Ons perspectief heeft nu een beperkt tekort voor 2024 en een fors tekort in 2026 en 2027. Als de meicirculaire meevalt kunnen wij in september zonder ingrijpende bezuinigingen een sluitende begroting (jaarschijf) voor 2024 presenteren. Met een aantal technische maatregelen en de kaasschaafmethode kunnen we haar dan sluiten. Anders gezegd: "We begroten met durf en varen scherper aan de wind." Een sluitende jaarschijf 2024 is in principe voldoende voor onze toezichthouder. We verwachten dan wel tekorten te presenteren op de jaarschijven 2026 en 2027.

Met een rekeningoverschot van € 7,7 miljoen in 2022 klinkt dat misschien vreemd. Maar in onze begroting moeten we structurele lasten dekken met structurele inkomsten. Het rekeningresultaat van 2022 is eenmalig en daarmee kunnen we de prijsstijgingen niet dekken. Wat wel kan en we nu ook doen is het dekken van investeringen in onderwijs en sport. In de Programmabegroting 2023-2026 hebben we al aangegeven te gaan reserveren voor deze grote investeringen van tientallen miljoenen. Destijds was er nog zicht op overschotten in het meerjarenperspectief. Die er nu niet meer zijn. Er blijven dus minder mogelijkheden om geld te reserveren over.

Eind april publiceerde het Rijk de voorjaarsnota. Deze voorjaarsnota van het Rijk heeft consequenties voor de inhoud van de nog te verschijnen (waarschijnlijk rond 1 juni) meicirculaire 2023 van het gemeentefonds. We willen op basis van de voorjaarsnota van het Rijk geen voorschot nemen op de uitkomst van de meicirculaire, maar het lijkt er in ieder geval op dat het extra nadeel in 2027 wat kleiner wordt. Dat is gunstig voor ons. Al zal er volgens de VNG (in haar ledenbrief van 17 mei 2023 over deze voorjaarsnota) nog steeds sprake zijn van een grote terugval van financiële middelen in het gemeentefonds vanaf 2026. De VNG blijft in gesprek met het Rijk over de korting. Wij zien op dit moment nog geen noodzaak om al concrete ombuigingen voor te stellen om de geprognosticeerde tekorten in 2026 en 2027 op te lossen. We bereiden ons met een inventarisatie van mogelijkheden wel voor om gemotiveerd met voorstellen te komen als de meicirculaire tegenvalt. Of als actie van de VNG richting het Rijk niet tot resultaten leidt.

Op het moment van samenstellen van deze perspectiefnota 2024 zijn de uitkomsten van de meicirculaire nog niet bekend. Wij sturen u daarom, waarschijnlijk bijna gelijktijdig met het ontvangen van deze perspectiefnota, een raadsbrief met de uitkomsten van de meicirculaire en welk perspectief dat voor de gemeente Berkelland geeft.

LEESWIJZER

De perspectiefnota begint met het weergeven van de situatie. Hierin geven we aan welke ontwikkelingen en besluiten tot de huidige situatie hebben geleid. Vervolgens geven we per onderdeel een korte toelichting. In de programma's komen de verschillende onderdelen (indien van toepassing) terug en wordt er dieper op ingegaan.

De perspectiefnota is de kadernota voor de begroting 2024 en de meerjarenbegrotingen 2025 tot en met 2027. In de perspectiefnota zeggen we niets over het lopende begrotingsjaar 2023. Dit doen we in de bestuursrapportage 2023. We hebben wel gekeken naar de ontwikkelingen die we in 2023 zien en die naar onze mening een structureel effect hebben. Deze zijn verwerkt in de perspectiefnota onder autonome ontwikkelingen. Bij de programma's worden deze ontwikkelingen toegelicht.

In deze perspectiefnota is beperkt nieuw beleid opgenomen. En met uitzondering van het door uw raad besloten nieuw beleid ook alleen budgettair neutraal nieuw beleid. Dit doen we om twee redenen. Ten eerste is het merendeel van onze ambities al opgenomen in de begroting en de meerjarenbegroting. Ten tweede willen we geen extra druk leggen op het verslechterde meerjarenperspectief.

Deze perspectiefnota kent 1 bijlage.
In bijlage 1 is de stand van de reserves weergegeven.

Lezen van tabellen

In de tabellen staan de negatieve getallen aan de lastenkant voor extra lasten, aan de batenkant staan negatieve getallen voor minder inkomsten. Positieve getallen staan aan de lastenkant voor een afname in de lasten, aan de batenkant staan positieve getallen voor extra inkomsten.

ONTWIKKELINGEN 2024-2027

We zien dat de meerjarenbegroting onder druk blijft staan. Deels door externe ontwikkelingen en deels door het feit dat tegenover de taken die we van het Rijk krijgen onvoldoende middelen staan. Daar komen onze eigen ambities ook nog bij.

Overzicht

In onderstaande tabellen hebben we de meerjarenbegroting geactualiseerd. Het beeld dat in de tabellen zichtbaar is gemaakt bouwt op van de begroting 2023 naar de stand van zaken zoals we die nu kennen. Onder de tabellen wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Begroting 2023	3.807	7.360	2.578	-576
Ontwikkelingen uit jaarrekening	40	40	40	40
Autonome ontwikkelingen	-4.997	-5.750	-5.850	-5.722
Nieuw beleid	-145	-145	-145	-145
Meerjaren saldo	-1.295	1.505	-3.377	-6.403

Ontwikkelingen uit de jaarrekening

In de jaarrekening 2022 is een ontwikkeling terug te vinden die een structureel effect heeft. Het gaat om de kosten voor externe advisering. Deze kosten kunnen met € 40.000 naar beneden worden bijgesteld.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Externe advisering	40	40	40	40
Meerjaren saldo	40	40	40	40

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die onontkoombaar zijn. Als gemeente hebben we geen directe invloed op de ontwikkeling. De autonome ontwikkelingen zijn op te splitsen in 3 categorieën.

1. Loon- en prijsontwikkelingen
Deze ontwikkelingen doen zich voor doordat producenten hun prijzen verhogen en door afspraken in de CAO. Als basis gaan we uit van de cijfers van het CPB zoals deze gepubliceerd worden in de meicirculaire.
2. Begrotingen gemeenschappelijke regelingen
De begrotingen van gemeenschappelijke regelingen zijn voor ons een autonome ontwikkeling. Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijk regeling stelt de begroting vast. Vervolgens is de bijdrage die daarin voor ons staat genoemd een feit. We kunnen in de algemeen bestuursvergadering wel invloed uitoefenen, maar deze is zeer beperkt.
3. Gevolgen van besluiten.
In de loop van het jaar worden besluiten genomen, door ons maar ook door andere organisaties die een effect hebben op onze uitgaven.

Het structurele effect van de autonome ontwikkelingen is € 5.722.000. In de programma's worden de autonome ontwikkelingen toegelicht.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Loon- en prijsstijging	-3.315	-3.690	-3.940	-4.190
Gemeenschappelijke regelingen	-347	-347	-347	-347
Gevolgen van besluiten	-1.335	-1.713	-1.563	-1.185
Meerjaren saldo	-4.997	-5.750	-5.850	-5.722

Nieuw Beleid

In deze perspectiefnota is slechts een onderdeel voor nieuw beleid opgenomen met financiële consequenties. Dit betreft het nieuw beleid als gevolg van amendement A-23-04 Integraal veiligheidsplan. Bij een aantal programma's is wel budgettair neutraal nieuw beleid opgenomen.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Passend wonen				
Volkshuisvestingsprogramma	0	0	0	0
Wet goed verhuurderschap	0	0	0	0
Een toekomstbestendig sociaal domein				
Taakstelling Wmo	0	0	0	0
Taakstelling Jeugdzorg	0	0	0	0
Uitbreiding leerplichtambtenaar	0	0	0	0
Sport en cultuur bewegen je				
Sport- en beweegvisie	0	0	0	0
Subsidies	0	0	0	0
Afzien van bezuiniging op Sportfederatie Berkelland	0	0	0	0
Bibliotheek	0	0	0	0
Evenementenmakelaar	0	0	0	0
Veiligheid				
Motie A-23-04 Integraal veiligheidsplan	-145	-145	-145	-145
Totaal wensen en investeringen	-145	-145	-145	-145

Financiële ontwikkelingen na de Perspectiefnota

De bestendige gedragslijn die wij volgen bij het opstellen van de Perspectiefnota is, dat we uitgaan van de situatie zoals deze bekend is tot de meicirculaire. Er zijn grote onzekerheden rond het financiële meerjarenperspectief. Met name de sterk oplopende inflatie als gevolg van de stijgende energieprijzen en de krapte op de arbeidsmarkt zorgen dat we de prijzen voor investeringen slecht te begroten zijn. Daarnaast blijft onduidelijk of de kosten voor de jeugdzorg gecompenseerd zullen worden en hoe er wordt omgegaan met het ravijnjaar 2027. Naast deze ontwikkeling moeten wij ook een nieuw energiecontract afsluiten per 1 januari 2024. Het traject hiervoor is opgestart er is nog geen zicht op de uitkomst. Vooral nog gaan we ervan uit dat de extra kosten gedekt kunnen worden uit de compensatie die wij krijgen voor het vervroegd beëindigen van het contract met Gazprom. De extra kosten die hier mee gemoeid waren zitten in de begroting.

UITGANGSPUNTEN

Inleiding

Begrotingsuitgangspunten zijn nodig om de begroting 2024-2027 op een consistente manier op te bouwen. Door de begrotingsuitgangspunten vast te leggen is ook voor iedereen terug te vinden waar bij het opstellen van de begroting rekening mee is gehouden. De uitgangspunten passen we toe op de begroting 2024. Voor de jaren erna hanteren we het principe van constante prijzen. Dit betekent dat we voor de jaren na 2024 uitgaan van een situatie waarin de kosten niet stijgen door loon, prijs of rente aanpassingen. Datzelfde geldt ook voor de inkomsten.

Uitgangspunten in het kort

Uitgangspunt					
Lasten					
Prijsstijging 24				Op basis van meicirculaire voorlopig 3,1%	
Subsidies				Op basis van meicirculaire 80% loonvoet, 20% prijsstijging. Voorlopig 4,62%	
Gemeenschappelijke regelingen				Begroting gemeenschappelijke regeling	
Salarissen				Op basis van meicirculaire. Voorlopig 3,1%	
Kapitaallasten				1e afschrijving in het jaar na gereedkoming	
Baten					
Belasting onroerende zaken (OZB)					6,00%
Toeristenbelasting					
Overige belastingen				Op basis van meicirculaire. Voorlopig 3,1%	
Rioolrecht				Kostendekkend	
Afvalstoffenheffing				Kostendekkend	
Leges				Kostendekkend	
Overige opbrengsten				Op basis van meicirculaire. Voorlopig 3,1%	
Overige uitgangspunten					
Onvoorzien					€ 200.000
Prijspeil meerjarenbegroting				Constante prijzen, prijspeil 2024	
Algemene uitkering gemeentefonds				Op basis van meicirculaire	
Eenheden algemene uitkering	2024	2025	2026	2027	2028
Inwoners	43.950	43.820	43.450	43.265	43.075
Huishoudens	19.200	19.460	19.440	19.420	19.400
Woonruimten	20.623	20.773	20.933	21.008	21.088
Bedrijven	5.195	5.195	5.195	5.195	5.195

Toelichting uitgangspunten

Prijsstijging

Het inflatiepercentage halen we ieder jaar uit de gemeentefondscirculaire. Dit is het door het Centraal Planbureau (CPB) bepaalde percentage voor het komende begrotingsjaar (2024) voor overheidsbestedingen.

Salarissen

De salarissen rekenen we door naar de formatie zoals die op 1 juni 2023 (begroting) bekend is. We gaan uit van een percentage van 3,6%.

Gemeenschappelijke regelingen

Een groot deel van onze taken wordt uitgevoerd door gemeenschappelijke regelingen. Voor het uitvoeren van deze taken zijn wij een bijdrage verschuldigd. De bijdrage wordt jaarlijks door het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld door de vaststelling van de begroting van de gemeenschappelijke regeling. Voor de perspectiefnota volgen wij de conceptbegrotingen van de verschillende gemeenschappelijke regelingen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten van de gerealiseerde en lopende investeringen rekenen we voor de programmabegroting door na vaststelling van de jaarstukken. In de begroting 2023 nemen we het investeringsplan voor 2023 op. Dit zal voortvloeien uit wensen die opgenomen zijn in Bijlage 3 aangevuld met investeringen die voortvloeien uit een raad- en collegeprogramma.

Belastingen (OZB)

Voor de OZB en overige belastingen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Vanaf 2022 wordt de autonome groei van het aantal woningen en bedrijven verwerkt in de begroting om hiermee extra lasten die vanuit deze groei ontstaan op te vangen;
- De totale opbrengst na autonome groei wordt verhoogd met 6% conform eerdere besluitvorming uit Berkelland in Balans, 2024 is het laatste jaar van de stijging met 6%;
- De tarieven worden gecorrigeerd voor de stijging van de waarde van woningen en bedrijven.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt aangepast op een manier die recht doet aan Motie M22-24.

Reclamebelasting

Het tarief voor de reclamebelasting wordt afgestemd met de Stichting ondernemersfonds Berkelland. De opbrengst van de reclamebelasting wordt aan het doorbetaald.

Riolering

De tarieven zijn kostendekkend.

Afval

De tarieven voor afval zijn kostendekkend.

Leges

Het beleid is om kostendekkende tarieven te hanteren voor leges, overige diensten en overige opbrengsten. In de praktijk hanteren we een prijsindexering omdat er geen regels zijn op basis waarvan we de kostendekkendheid kunnen berekenen. Als gevolg van de besluitvorming uit Berkelland in Balans verhogen we de bouwleges met meer dan een indexpercentage. Bij leges die ook een rijksdeel kennen (burgerzaken), volgen we de landelijk vastgestelde tarieven.

Overige opbrengsten

Onder overige opbrengsten valt bijvoorbeeld de verhuur van gebouwen en gronden.

Stelpost onvoorzien

In de financiële verordening van de gemeente Berkelland is opgenomen dat we € 200.000 ramen voor onvoorziene kosten. Dit is niet bedoeld om alle wijzigingen in de begroting op te vangen. Het gaat hier alleen om de onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare uitgaven (de 3 O's).

Prijspeil meerjarenperspectief

Voor het meerjarenperspectief hanteren we constante prijzen en lonen. Het prijspeil in de begroting is dat van 2024. Dit betekent dat we prijsstijgingen niet doorrekenen aan de lastenkant in de volgende 3 jaren, maar ook niet aan de batenkant. Ook het meerjarenperspectief van de Algemene uitkering benaderen we op die manier.

Algemene uitkering gemeentefonds

De Algemene uitkering krijgen we van het Rijk. Deze Algemene uitkering hangt aan de ene kant samen met de omvang van de overheidsuitgaven en aan de andere kant met de taken die ermee gemoeid zijn. De ontwikkelingen hierin meldt het Rijk via (gemeentefonds)circulaires. Voor de perspectiefnota gebruiken we de meicirculaire 2023. Voor de begroting baseren we ons ook op

de informatie uit de meicirculaire 2023. Ontwikkelingen die vervolgens in de septembercirculaire 2023 worden genoemd, benoemen we bij de behandeling van de begroting in november 2023.

Eenheden Algemene uitkering

De berekende eenheden in de Algemene uitkering zijn van belang bij het onderbouwen van begrotingsbudgetten. Naast eigen prognoses, maken we ook gebruik van schattingen van het Rijk en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Uitgangspunten beschikbaarstelling reserves en kredieten

Beschikking over reserves

Het instellen van, het beschikken over en het toevoegen aan reserves is de bevoegdheid van de raad. Dit gebeurt via een afzonderlijk raadsvoorstel. Het kan ook onderdeel vormen van de begroting, een tussenrapportage of de jaarrekening.

Investeringskredieten

Bij de vaststelling van de begroting stelt de raad de investeringskredieten voor de betreffende jaarschijf beschikbaar. Na een collegebesluit over het feitelijke uitvoeringsplan worden kredieten definitief beschikbaar gesteld en kan de daadwerkelijke uitvoering starten.

ONZE AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Wat speelt er?

Onderhoud/investeringen in wegen

In 2011 heeft u besloten om voor de onderhoudskwaliteit van wegen het scenario 'overwegend laag' te hanteren. Daarbij is voor grotere delen van het areaal gekozen voor kwaliteitsniveau 'laag'. De meer doorgaande wegen en de wegen in het centrum worden onderhouden op kwaliteitsniveau 'basis'. Voor de fietspaden is gekozen voor kwaliteitsniveau 'hoog'. De kosten voor wegenonderhoud en de kapitaalslasten voor investeringen in wegen nemen de komende jaren toe en we zullen daarvoor in de komende jaren middelen moeten vrijmaken in de (meerjaren) begroting, willen we ons afgesproken niveau (overwegend laag) kunnen vasthouden. Onderstaande (Berkellandse) kenmerken zijn van invloed op het onderhoud en kwaliteit van het wegenareaal:

- We hebben een groot areaal van (met name asfalt) wegen gelegen in het buitengebied, dat door een toename van zwaar (landbouw gerelateerd) verkeer steeds zwaarder belast wordt en daardoor sneller slijt en sneller aan reconstructie toe is;
- De huidige profilering (inrichting) van wegen voldoet op veel plekken niet aan huidige eisen en het hedendaagse gebruik;
- We hebben veel last van wortelopdruk van bomen dicht langs wegen;
- Binnen de verschillende kernen zijn de wegen voornamelijk uitgevoerd in elementen;
- Het wegenareaal is verouderd met als resultaat dat diverse wegconstructies het einde van de levensduur naderen of al hebben bereikt;
- Stijgende prijzen met name in 2021 en 2022.

Kerncijfers

De gemeente Berkelland heeft in totaal 770 km verharde wegen met een oppervlakte van 3,9 miljoen m², ofwel bijna 400 hectare. Hiervan ligt 54% buiten de bebouwde kom en 46% binnen de bebouwde kom. Het grootste deel van het areaal bestaat uit asfaltverharding (circa 60%). Daarnaast is er 39% elementenverharding (tegels, betonstraatstenen, klinkers. etc.) en een klein gedeelte (circa 1%) cementbetonverharding.

Wat gaan we doen?

Vanuit de vakgroep wegen worden de reguliere onderhoudswerkzaamheden en monodisciplinaire (wegen)projecten opgepakt. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag' wordt jaarlijks bepaald welke wegen onderhouden of vervangen (gereconstrueerd) worden.

In de laatste maanden van 2021 zijn alle wegen binnen de gemeente geïnspecteerd (conform de CROW-systematiek 'globale visuele weginspectie') en in 2023 voeren we weer inspectierondgang uit. Aan de hand van de resultaten van elke inspectie wordt de onderhoudsplanning aangepast. De weginspectie levert ook belangrijke gegevens over het beheerareaal, die worden ingezet om de beheerdata beter op orde te maken. Vanaf 2022 is dat een belangrijk focuspunt, net als de implementatie van de principes van assetmanagement (sturen op prestaties, middelen en risico's, het asset centraal).

Financiën

Vanaf 2023 is het structurele budget voor wegenonderhoud met € 500.000 verhoogd. Dit bedrag (€ 500.000) is echter ook bedoeld om (net als in 2023) de kapitaalslasten voor nieuwe investeringen in wegen (in 2024 en verder) te dekken. (Het bedrag dat niet opgebruikt wordt door kapitaalslasten, wordt ingezet voor regulier onderhoud.) Dat betekent dat dit bedrag met elke nieuwe investering kleiner wordt en er over enkele jaren geen ruimte meer is voor nieuwe investeringen. Er is dan dus ook geen sprake meer van een (tijdelijke) verhoging van het onderhoudsbudget. We zijn voor het reguliere onderhoud dan weer terug bij het oorspronkelijke (lage) budget voor onderhoud.

Er is in 2024 en 2025 nog ruimte binnen bovengenoemd bedrag om de kapitaalslasten voor investeringen in nieuwe wegen te dekken. Vanaf 2025/2026 en verder zal dit budget (de toegevoegde € 500.000 in 2023) zijn opgebruikt. We staan namelijk voor grote investeringen de

komende jaren. Zo is binnen het project Neede Noordoost de komende jaren minimaal € 4 miljoen nodig voor investeringen in wegen. Ook vanuit het rioleringsbudget is hiervoor geld benodigd (€ 5.000.000), maar hiervoor is dekking vanuit het watertakenplan.

Er zijn echter ook op andere plekken binnen de gemeente Berkelland investeringen hoognodig in wegen. Gecombineerd met de benodigde investeringen in Neede Noord Oost zal er vanaf 2025/2026 en verder dekking gevonden moeten worden voor de noodzakelijke investeringen in wegen. Ook is structureel voldoende budget voor regulier onderhoud benodigd. Als we structureel te weinig onderhoud aan wegen uitvoeren, zullen de wegen eerder toe zijn aan een volledige reconstructie. Hierdoor zijn we op de langere termijn veel duurder uit. Om bovenstaande inzichtelijk te maken en goed keuzes te kunnen maken, maken wij in 2023 een nieuw beleidsplan wegen, dat begin 2024 aan u voorligt ter besluitvorming.

Rioolheffing

Het uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekkende tarieven op termijn. Op basis van het watertakenplan 2018 is de inschatting gemaakt dat de tarieven de komende jaren, naast de inflatiecorrectie, jaarlijks met 2% extra moeten stijgen om op een kostendekkend niveau te komen. Tekorten of overschotten op het taakveld riolering worden verrekend met de egalisatievoorziening riolering. Deze voorziening dient ervoor om tegenvallers en meevallers op te vangen en voorkomt grote schommelingen in de tarieven.

We stellen voor de rioolheffing met het inflatiepercentage te verhogen, maar om de trendmatige stijging van 2% van de rioolheffing in 2024 echter achterwege te laten. We zijn op dit moment bezig met het herijken van het Watertakenplan. Daarbij berekenen we ook de toekomstige onderhouds- en investeringskosten. Omdat de egalisatievoorziening riool (reserve) op dit moment van behoorlijke omvang is, willen we deze nieuwe berekeningen afwachten. De nieuwe berekeningen geven ons inzicht het benodigde kostendekkende tarief in de toekomst en de benodigde (trendmatige) stijging per jaar. Eind 2023 zullen we u een geactualiseerd Watertakenplan voorleggen inclusief het meerjarig benodigde riooltarief om dit Watertakenplan te bekostigen.

Afvalstoffenheffing

We werken op dit moment aan de herijking van het VANG (Van afval naar grondstof) beleid. Ook binnen de afvalstoffenbegroting gaan we uit van een kostendekkend tarief. In 2023 is het tarief ondanks de inflatiecorrectie op begrotingsbasis niet kostendekkend. We zetten daarom in 2023 de 'voorziening afval' (voorheen 'egalisereserve' genoemd) in om de kosten te dekken. De voorziening afval zal daarom naar verwachting eind 2023, afhankelijk van het jaarresultaat, net onder of net boven het plafond van € 1.000.000 eindigen. Gezien de prijsontwikkelingen op alle fronten stellen we daarom voor om de afvalstoffenheffing voor 2024 minimaal te verhogen met het inflatiepercentage. Het tarief zal in 2024, ondanks deze inflatiecorrectie, op begrotingsbasis wederom waarschijnlijk niet kostendekkend zijn, waardoor we opnieuw gebruik zullen moeten maken van de voorziening afval. Eind 2024 zal de voorziening afval naar waarschijnlijkheid een eind onder het plafond eindigen.

Autonome ontwikkelingen

Extra kapitaallasten materieel buitendienst

Op 14 februari 2023 heeft uw raad besloten een krediet beschikbaar gesteld voor materieel van de buitendienst. Zoals aangegeven in het raadsvoorstel nemen we de extra kapitaallasten als autonome ontwikkeling op in deze perspectiefnota.

Onderhoud bomen

Het huidige budget van € 19.000 is (al jaren) zwaar onvoldoende gebleken om het noodzakelijke onderhoud te kunnen uitvoeren. In verband met de klimaatverandering (droogte) is er veel meer onderhoud (dode takken) nodig aan bomen. We kunnen anders niet voldoen aan de

veiligheidseisen/wetgeving. Hiervoor is een minimaal budget van € 90.000 nodig. Dat betekent een structurele verhoging van € 71.000.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Extra kapitaalslasten materieel buitendienst	-27	-27	-27	-27
Onderhoud bomen	-71	-71	-71	-71
Meerjaren saldo	-98	-98	-98	-98

PASSEND WONEN

Wat speelt er?

- Berkelland krijgt een 8,2 voor leefbaarheid van onze inwoners. Dat willen we zo houden. Een belangrijke randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid is een passende woning. Om de leefbaarheid voor alle inwoners, bestaand en nieuw, op peil te houden moeten we er samen voor zorgen dat er voldoende woningen zijn en dat die kwalitatief goed zijn. Een woning moet passen bij de levensfase van haar bewoners en een steentje bijdragen aan een beter klimaat.
- De vraag naar woningen is momenteel groter dan het aanbod. Hoge huizenprijzen, torenhoge prijzen voor bouwmaterialen en tekort aan bouwpersoneel zorgen ervoor dat vooral jongeren moeilijk aan een (huur) woning kunnen komen. Ook zien we dat senioren die willen doorstromen geen passende woning kunnen vinden. We voegen woningen toe om vraag en aanbod weer in balans te brengen. Hierbij willen we ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden voor toekomstige nieuwe inwoners van buiten de huidige dorpskernen.
- Op korte termijn groeit het aantal huishoudens in Berkelland. Dit is nu te merken aan de grote vraag naar woningen. In Berkelland worden minder mensen geboren dan dat er overlijden. Dat betekent dat de groei komt door (buitenlandse) migratie. Op langere termijn krijgt de gemeente te maken met eerst een afname in bevolking maar door kleiner wordende huishoudens zal de afname in huishoudens pas later inzetten.
- Op 7 maart 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met de regionale Woonagenda. In deze Woonagenda zijn 3-O (ondernemers, organisaties en overheid) brede afspraken gemaakt aan de hand van 4 programmalijnen:
 - Vergroten woningvoorraad en versnelling productie
 - Investeren in kwaliteit bestaande woningvoorraad
 - De Achterhoek, een plek voor iedereen
 - Wonen als integrale gebiedsopgave
- De regionale Woonagenda heeft een vervolg gekregen in een Woondeal met het Rijk en de provincie Gelderland. Deze Woondeal is op 8 maart 2023 ondertekend. In de Woondeal is onder andere opgenomen dat Berkelland tot en met 2030 minimaal 875 woningen toevoegt. Hiervan zijn 291 sociale huurwoningen. We streven naar een jaarlijks constante en gemiddelde toevoeging van 100 tot 120 nieuwe woningen, inclusief woonzorgwoningen.
- Het Rijk heeft 6 programmalijnen onder het overkoepelende thema de Nationale Woon- en Bouwagenda. Deze programmalijnen worden lokaal verwerkt. Een voorbeeld hiervan is de Woondeal.
- Een andere uitwerking van de Rijks programmalijnen is de Wet regie op de volkshuisvesting. Hierin is onder andere opgenomen dat alle gemeenten een wonen en zorgvisie moeten hebben als onderdeel van het toekomstige volkshuisvestingsprogramma onder de omgevingsvisie.
- Zelfredzaamheid en langer zelfstandig wonen worden steeds belangrijker. Ook in Berkelland krijgen we steeds meer oudere inwoners die steeds ouder worden. Hier horen ook activerings- gezondheids-, welzijns-, ondersteunings- en zorgvragen bij. Dit terwijl de personele capaciteit dalende is. Dit geldt ook voor andere zorgdoelgroepen dan alleen ouderen. De uitgangspunten van het nieuwe Rijksbeleid voor ouderen zijn in steeds toenemende mate zo lang mogelijk zelf, thuis of digitaal geholpen te worden. Er zal een vraag ontstaan naar tussenvormen tussen thuis en verpleeghuisplekken: geclusterd wonen. Hier moeten we ruimte aan bieden in een schaarse ruimte.
- Er liggen stevige opgaven voor de bestaande woningen in Berkelland. Bijna 60% van de woningen in Berkelland is 40 jaar of ouder. Er ligt een opgave in het verbeteren van woningen.
- De wijk Neede Noord Oost ondergaat de komende jaren (tot en met 2030) een metamorfose door een integrale wijkaanpak. We werken samen met bewoners en ProWonen aan deze wijkontwikkeling.

- Op 1 januari 2024 gaat de nieuwe omgevingswet van start. Dit heeft grote invloed op onze processen.
- Op 1 juli 2023 treedt de wet goed verhuurderschap in werking. Met de invoering van deze wet wil men het gedrag van verhuurders op de (krappe) woningmarkt normeren en misstanden voorkomen. Er gaat een landelijke (basis)norm voor goed verhuurderschap gelden. Gemeenten krijgen hiervoor een aantal taken/bevoegdheden. Hieronder valt onder andere het instellen van een meldpunt en het aanwijzen van bevoegde toezichthouders. De uitrol van deze wet kan zorgen voor uitvoeringskosten. In 2023 en 2024 werken we invulling aan deze nieuwe wet.

Nieuw Beleid

Volkshuisvestingsprogramma

In de wet versterking regie volkshuisvesting is opgenomen dat gemeenten vanaf 2026 een volkshuisvestingsprogramma moeten hebben. Dit programma vervangt de woonvisie en krijgt een plek in de beleidscyclus van de Omgevingswet. De wonen, welzijn en zorgvisie is ook onderdeel van dit volkshuisvestingsprogramma. In 2024 werken we een volkshuisvestingsprogramma uit. Hierbij maken we gebruik van het reguliere budget binnen het programma Passend wonen.

Wet goed verhuurderschap

Op 1 juli 2023 treedt de wet goed verhuurderschap in werking. Met de invoering van deze wet wil men het gedrag van verhuurders op de (krappe) woningmarkt normeren en misstanden voorkomen. Er gaat een landelijke (basis)norm voor goed verhuurderschap gelden. Gemeenten krijgen hiervoor een aantal taken/bevoegdheden. Hieronder valt onder andere het instellen van een meldpunt en het aanwijzen van bevoegde toezichthouders. De uitrol van deze wet kan zorgen voor uitvoeringskosten. In 2023 en 2024 werken we invulling aan deze nieuwe wet. Het Rijk stelt hiervoor via de algemene uitkering middelen beschikbaar. Hierdoor is deze ontwikkeling budgettair neutraal.

VITAAL PLATTELAND

Wat speelt er?

Op het platteland komen steeds meer grote opgaven (zoals landbouwtransitie, biodiversiteit, droogte, energietransitie etc.) samen die allemaal om ruimte vragen, het is een uitdaging om al deze onderwerpen op een goede manier samen te brengen op het platteland en daarmee ons platteland vitaal te houden. We werken hiervoor actief mee aan de provinciale processen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het Regioarrangement. Deze processen zijn langjarig en zullen in de komende jaren hun uitwerking krijgen in gebiedsprocessen in de Achterhoek en mogelijk ook in Berkelland. Wij leggen hiervoor ook een basis in onze Omgevingsvisie die naar verwachting eind dit jaar/begin 2024 door de raad wordt vastgesteld.

Een meer duurzame vorm van landbouw in Berkelland

De agrarische sector is een belangrijke pijler in ons buitengebied. De sector wordt de komende jaren voor grote uitdagingen gesteld, onder meer door de stikstof problematiek en de transitie richting een duurzame vorm van landbouw. We zoeken daarom de samenwerking op met partijen als de VKA, LTO en de Marke om te onderzoeken hoe wij agrariërs kunnen ondersteunen richting een meer duurzame vorm van landbouw, zoals kringlooplandbouw. Daarnaast ronden we het huidige succesvolle kavelruilproces af en blijven we ons inzetten voor een nieuw vrijwillig kavelruilproces rondom Stelkampsveld. Ook onderzoeken we mogelijkheden voor de stimulering van meer verbinding tussen agrariërs en inwoners, bijvoorbeeld via een project als de korte ketens.

Toekomstbestendige (agrarische) erven

We zien dat er stoppers zijn in Berkelland en nog gaan komen. Dit zorgt voor nieuwe ruimtelijke uitdagingen door onder meer vrijkomende agrarische bebouwing. We voeren hiervoor het plan van aanpak voor de vrijkomende agrarische bebouwing uit. In 2024 willen we de sloopvouchers instellen en werken aan de herijking van het beleid 'functies zoeken plaatsen zoeken functies'. We voeren eind 2023 een evaluatie uit van de rood voor rood regeling die sinds juli 2022 open is gesteld. Ook blijven we ons inzetten voor de sanering van asbestdaken in het buitengebied. We zien goede resultaten door de huidige subsidieregeling. We gaan er daarnaast vanuit dat komende periode door rijksregelingen (bijv. de piekbelastersregeling en LBV) er een extra druk komt te staan op de gemeentelijke organisatie om snel te handelen met opties voor herbestemming en flankerend beleid.

Behoud en versterken van ons coulisselandschap en verhoging van de biodiversiteit

Berkelland heeft een prachtig coulisselandschap dat een fijne leefomgeving biedt. Tegelijkertijd zien we dat natuur, landschap en biodiversiteit onder druk staat. We zetten ons daarom samen met partners (zoals de LTO, VKA, VAN en de provincie) in om het landschap te versterken en de biodiversiteit te verhogen. Dit doen we door een uitvoeringsagenda biodiversiteitsplan op te stellen samen met partners en deze ook gezamenlijk uit te voeren de komende jaren. Daarnaast starten we zeer waarschijnlijk in het najaar 2023 met het laatste onderdeel van de uitvoering 'motie bomen en bossen': voor elk Berkellands huishouden een boom.

Het toeristisch-recreatief aanbod in Berkelland is versterkt

Het prachtige coulisselandschap is een van de redenen dat toeristen en recreanten naar Berkelland (als onderdeel van het sterke toeristische merk Achterhoek) komen om hun vrije tijd te spenderen. Niet alleen bezoekers, maar ook eigen inwoners maken hierbij dankbaar gebruik van verschillende toeristisch-recreatieve voorzieningen en faciliteiten zoals fiets- en wandelpaden, horecagelegenheden, dag-attracties en verblijfsaccommodaties. Om ook in de toekomst een aantrekkelijk toeristisch-recreatief aanbod te hebben blijven we samen met de sector via het uitvoeringsprogramma van Beleef het in Berkelland inzetten op verdere kwaliteitsverbetering.

Autonome ontwikkelingen

P10

De kosten voor de P10 stijgen als gevolg van loon- en prijsstijgingen. Dit heeft ook gevolgen voor de contributie van de P10.

Toename subsidie Stichting Achterhoek Toerisme

De subsidie aan Stichting Achterhoek Toerisme werd jaarlijks gecorrigeerd aan de hand van de Achterhoek Index. Omdat de gemeenten in de Achterhoek besloten hebben te stoppen met deze index en de index zelf de afgelopen jaren niet altijd correspondeerde met de landelijke inflaties, is Stichting Achterhoek Toerisme op zoek gegaan naar een andere manier van indexatie die past bij de manier waarop de stichting is georganiseerd. Ook is hierbij gekeken naar welke type kosten worden gefinancierd vanuit de gemeentelijke subsidies. In de toekomst baseert de stichting de indexatie voor de gemeentelijke bijdragen op basis van de CPI en loonindex. Voor 2024 komt de index uit op ca. 5,5%.

Toename inkoop regiocoördinator

De regiocoördinator is een extra dienst die Stichting Achterhoek Toerisme al jaren op verzoek van de gemeenten in de Achterhoek levert. Berkelland maakt voor 2 kalenderjaren (april 2023 t/m maart 2025) van deze dienst gebruik. Om de rol van regiocoördinator weer kostendekkend te krijgen is het nodig om het uurtarief dat door Achterhoek Toerisme aan de gemeenten wordt doorberekend voor deze dienst te verhogen. Het uurtarief bedraagt in 2023 € 38,50. Dit is al een verhoging ten opzichte van 2020 toen Berkelland voor het laatst gebruik van deze dienst maakte en waarop het bedrag op de begroting is gebaseerd. De komende twee jaar wordt dit bedrag nog verder verhoogd om het kostendekkend te krijgen (€ 45 in 2024 en € 50 in 2025).

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
P10	-8	-8	-8	-8
Stichting Achterhoek toerisme	-8	-8	-8	-8
Regiocoördinator	-16	-20		
Meerjaren saldo	-32	-36	-16	-16

NIEUWE ENERGIE

Wat speelt er?

De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Dit betekent nieuwe kansen maar ook nieuwe uitdagingen en vraagstukken. Deze pakken we vanuit het Akkoord van Groenlo regionaal op en/of gaan in EUP3 een plaats krijgen. De Warmtewet is in ontwikkeling en geeft ons op termijn richting en handvatten in de haalbaarheid en inrichting van grootschalige collectieve warmtenetten. Mogelijk komen hier de komende jaren investerings/participatie vraagstukken uit naar voren. Vanuit de actualisering van het RODE beleidskader en motie M-19-08 rond lokaal eigendom voorzien wij in 2024 een investeringsvoorstel hoe hier invulling aan te geven. Vooralsnog gaan wij hierbij uit van minimaal budgettair neutraal.

EEN TOEKOMSTBESTENDIG SOCIAAL DOMEIN

Wat speelt er?

het sociaal domein: dat is waar we in Berkelland voor staan. We willen dat onze inwoners zo lang, zo vitaal en zo actief als mogelijk mee kunnen doen en zelf regie voeren. We willen dat onze jongeren veilig en 'zo thuis mogelijk' kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen. We gaan voor de effectiefst mogelijke hulp en ondersteuning en voor zo min mogelijk kosten. Dit doen we vanuit een doorontwikkeling naar inclusief beleid waarbij problemen of hulpvragen niet gekoppeld worden aan specifieke groepen. We zijn ons er wel van bewust dat we door de openeinderegelingen hier zelf beperkte invloed op hebben.

De huidige uitgangspunten in het sociaal domein blijven onverminderd van kracht: positieve gezondheid, normaliseren, de-medicaliseren en werken vanuit de bedoeling. Deze zijn leidend in de transformatie van het sociaal domein: in het anders denken en doen als het gaat om het bieden van hulp en ondersteuning. In onze visie blijft centraal staan dat we hulp en ondersteuning bieden aan wie dat nodig heeft. Dat doen we binnen de beschikbare middelen en met de beschikbare menskracht. Dit is leidend in de opgave om hulp en ondersteuning nu en in de toekomst betaalbaar en beschikbaar te houden. Landelijk en lokaal is van belang dat er wordt ingezet op een gedrags- en cultuurverandering, waarin we als overheid minder overnemen van wat inwoners zelf kunnen en waarin we geen medische / professionele inzet leveren wanneer dit niet noodzakelijk is.

Andere ontwikkelingen

In het programma zijn hiernaast een aantal andere ontwikkelingen. In veel gevallen zijn de financiële effecten hiervan nog niet bekend, maar is onze inschatting dat de impact hiervan groot is. Daarom lichten we deze ontwikkelingen hier toe.

1. Decentralisatie Beschermd wonen

Op dit moment is gemeente Doetinchem als centrumgemeente verantwoordelijk voor Beschermd wonen in de hele regio. Zij ontvangt de rijksmiddelen en betaalt ook de kosten. Per 1 januari 2022 is gestart met de doordecentralisatie, vanaf dat moment gaan alle gemeenten zich inzetten voor de betreffende inwoners. En vanaf 1 januari 2025 komt er een nieuwe financiële verdeling van de gelden over de gemeenten. Het financiële effect van dit hele proces (doordecentralisatie, verandering toegang, aanpassing rijksbekostiging,) is op dit moment nog niet bekend. We bereiden ons wel al voor op deze ontwikkeling, onder andere door de inzet van het opgaveteam Zorg en Veiligheid en de inzet van de dorpskamers.

2. Abonnementstarief Wmo

De invoering van het abonnementstarief in de Wmo (vanaf 1 januari 2019) heeft aantoonbaar geleid tot een aanzuigende werking, vooral bij huishoudelijke hulp. Wij zien dit ook direct terug in onze cijfers. Dit blijkt ook herhaaldelijk uit landelijk onderzoek (recent onder andere https://vng.nl/nieuws/onderzoek-toont-aan-uitgaven-sociaal-domein-opnieuw-gestegen?utm_medium=email). De gemeenten zijn hiervoor tot op heden niet voldoende gecompenseerd. Het vormt een belangrijke oorzaak van ons tekort in het sociaal domein. De verwachting is dat landelijke wetgeving om het abonnementstarief aan te passen 1 januari 2025 ingaat, maar het financiële effect hiervan is nog niet bekend.

3. Jeugdzorg

Eind 2020 concludeerde onderzoeksbureau AEF, in opdracht van het Rijk en de VNG, dat gemeenten tot € 1,8 miljard (structureel) meer uitgeven aan jeugdzorg dan ze aan rijksvergoeding ontvangen. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft een stuurgroep met vertegenwoordigers van de VNG en verschillende ministeries maatregelen uitgewerkt met het doel de uitgaven aan de jeugdzorg te beperken en het stelsel beheersbaarder te maken. Voor 2021 en 2022 heeft het kabinet incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Inmiddels is er een akkoord gesloten tussen de VNG en het Rijk. Er moet nog steeds bezuinigd worden, maar een deel van de bezuinigingen wordt uitgesteld. Ten opzichte van 2023 worden er in 2024 en 2025 geen aanvullende bezuinigingen doorgevoerd. Het is nog onduidelijk welke middelen er voor 2026 en daarna beschikbaar komen. In 2026 moet er landelijk € 961 miljoen worden

bezuinigd. De exacte financiële gevolgen voor de algemene uitkering door dit akkoord worden wellicht in de meicirculaire 2023 duidelijk.

4. Nieuwkomers

Onder andere de oorlog in Oekraïne, maar ook de verhoogde taakstelling om statushouders van opvang te voorzien, maakt onze inzet op nieuwkomers groot. Dit heeft impact op veel aspecten van onze dienstverlening. Financieel is er sprake van risico omdat bij de opvang van Oekraïense ontheemden incidenteel (namelijk op basis van opvangplekken) rijksmiddelen worden toegekend, maar onze inzet een structureel karakter heeft.

Autonome ontwikkelingen

Contract Leveranciers Management (CLM)

Het Sociaal Domein Achterhoek werkt intensief samen en heeft onder andere gezamenlijk de Wmo en Jeugdzorg ingekocht. Vanuit het Sociaal Domein Achterhoek is er de behoefte om het CLM door te ontwikkelen om een kwaliteitsslag te maken in het contractbeheer en kwaliteit. Het belang hiervan is groot; aangezien we via het CLM ongeveer € 12 miljoen aan contracten wegzetten. De doorontwikkeling vraagt een extra bijdrage voor Berkelland van € 38.000.

Volumestijging ZIN Wmo

Ten aanzien van de Wmo is een duidelijke demografische ontwikkeling zichtbaar. Het aantal inwoners ouder dan 65 zal in de komende jaren stijgen en daarmee ook het beroep op voorzieningen. Het VNG voorspelmodel brengt deze ontwikkeling in beeld en koppelt daaraan ook een gedifferentieerde voorspelling van de Wmo-lasten in de komende jaren. Volgens het voorspelmodel groeien de lasten met € 810.000 in 2024 tot € 1.635.000 in 2026 en verder. Ons voorstel is om voor de Perspectiefnota de eerste jaarschijf van € 810.000 te hanteren en door te zetten in de jaren daarna. Dit omdat in de bepaling van de algemene uitkering voor de jaren na 2024 vooralsnog geen rekening wordt gehouden met de toekomstige demografische ontwikkeling, door aanpassing van bijvoorbeeld de maatstaf ouderen.

Volumestijging ZIN Jeugdzorg

Hoewel het lastig blijft om alle ontwikkelingen in de Jeugdzorg en het financieel effect daarvan te voorspellen, is het beeld nu dat de lasten redelijk gelijk blijven aan voorgaande jaren en zelfs iets afnemen. Met name het woonplaatsbeginsel, waarbij we cliënten (vaak ook met relatief dure vormen van zorg) financieel hebben kunnen overdragen naar andere gemeenten, speelt daarbij een rol. Ook demografisch is er geen aanleiding om te vermoeden dat het beroep op Jeugdzorg gaat groeien. In de afgelopen jaren hebben we wel gezien dat er relatief meer intensieve en dus ook duurdere jeugdzorg wordt ingezet en dat trajecten langer duren. Hoewel dit fenomeen zeker een rol speelt met betrekking tot de lasten, vormt dit geen aanknopingspunt om een autonome ontwikkeling op te nemen in de Perspectiefnota.

Herijking Regionale inkoop per 1 juli 2023

De voorbereidingen voor het tweede contractjaar van de regionale inkoop Jeugd en Wmo per 1 juli 2023 zijn gestart. In de aanloop zal aan gecontracteerde aanbieders worden gevraagd voor dit tweede contractjaar een offerte in te dienen. Opdrachtnemer en opdrachtgever zijn verplicht wenselijke aanpassingen gedegen te onderbouwen met actuele data. Er zal onderzocht worden of de door aanbieders nieuw ingediende prijzen per plek reëel en voldoende onderbouwd zijn. Het betreft hier dus niet slechts een indexering van de plekprijzen, wat leidt tot een mogelijk budgettair risico waarvan de hoogte op dit moment niet in te schatten valt. We kunnen dit pas duiden (voor het totaal en per gemeente) nadat de aanbieders hun voorgestelde prijzen hebben ingediend, de gemeenten deze beoordeeld hebben en er definitieve herijkte lumpsumafspraken liggen. Eind juni zijn de uitkomsten bekend.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
CLM	-38	-38	-38	-38
Volumestijging ZIN WMO (VNG voorspelmodel)	-810	-810	-810	-810
Meerjaren saldo	-848	-848	-848	-848

Nieuw Beleid

Voor het sociaal domein ligt er nog een opdracht om in totaal voor € 1,763 miljoen aan besparingen te vinden. Voor de WMO gaat het om € 889.000 en voor de Jeugd om € 874.000. Als we realistischer willen begroten en als we het sociaal domein als een normaal onderdeel van onze begroting willen zien dan is het noodzakelijk dat we deze 'taakstelling' tegen het licht houden. We stellen daarin het volgende voor:

- In combinatie met het hanteren van het VNG voorspelmodel de taakstelling Wmo handhaven;
 - De taakstelling Jeugdzorg doorhalen in combinatie met toepassing van de mogelijkheid die het rijk biedt heeft om een deel van de toekomstige toevoeging aan de algemene uitkering voor Jeugdzorg als baat te ramen.
- Dit lichten we onderstaand toe.

Taakstelling WMO

Wanneer we het VNG Voorspelmodel hanteren, gaan we ervan uit dat we de Wmo-lasten in beeld brengen zonder dat er maatregelen worden genomen om het beroep op voorzieningen te verminderen. We hebben een aantal maatregelen doorgevoerd waarvan de verwachting is dat deze een dempend effect zullen hebben op het beroep op voorzieningen:

- Herstelgerichte ondersteuning;
- Arbeidsmatige- en ontwikkelingsgerichte dagbesteding;
- De samenwerkingsovereenkomst Wmo met Prowonen.

Daarnaast is er het perspectief van nieuwe wetgeving voor het abonnementstarief. Deze wetgeving wordt vanaf 1 januari 2025 verwacht.

De verwachting is dat we met deze maatregelen de taakstelling kunnen invullen.

Taakstelling Jeugdzorg

Het vermoeden is dat het beroep op Jeugdzorg onveranderd groot zal blijven en de constatering is dat sturen op jeugdzorg in de praktijk slechts zeer beperkt effect sorteert. We stellen daarom voor de taakstelling Jeugdzorg door te halen; te meer daar het Rijk de mogelijkheid biedt om een deel van de Jeugdmiddelen die formeel nog niet zijn toegewezen aan de algemene uitkering, te ramen als baat. Financieel heeft deze werkwijze een beperkt effect. Daar staat tegenover dat een taakstelling kan worden doorgehaald waar geen passende sturingsmaatregelen tegenover staan.

NB

Het voorgaande heeft geen betrekking op de financiële gevolgen van de herijking van de regionale inkoop per 1 juli 2023 en het doorwerkend effect daarvan op de lasten van 2024. Ook de tariefstijgingen als gevolg van indexering en loonontwikkelingen bij zorgaanbieders worden hier niet geadresseerd. Hiervoor is in algemene zin een bedrag opgenomen onder loonontwikkeling en indexering (algemene baten en lasten) waarin nu ook de lasten voor zorg in natura zijn opgenomen.

GALA

De ontwikkelingen rondom het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) zijn zowel relevant voor dit programma als het programma Sport en cultuur bewegen je!. Deze zijn beschreven onder het laatstgenoemde programma.

SPORT EN CULTUUR BEWEGEN JE!

Wat speelt er?

- Sport en cultuur bewegen je! Deelnemen aan sport en cultuur is leuk en heeft bovendien een positieve invloed op de mens en zijn omgeving. Het bespelen van een instrument helpt bijvoorbeeld mentale prestaties en geheugen te verbeteren. Bij kinderen versterkt het zelfvertrouwen. (Voor)lezen gaat laaggeletterdheid tegen. Sporten is goed voor de conditie. Deelnemen aan sporten of culturele activiteiten in groepsverband, verhogen sociale competentie en samenwerking. Meedoen zorgt voor cohesie in de samenleving.
- In 2023 wordt een nieuwe sport- en beweegvisie opgesteld met als onderdeel daarvan een kader voor sportaccommodaties, inclusief zwembaden.
- Eind 2021 is de cultuur- en erfgoedvisie 'Cultuur & Erfgoed: de smeerolie van Berkelland' vastgesteld, inclusief het uitvoeringsprogramma 'Verder met Cultuur en Erfgoed 2022 - 2026'.
- In het programma 'Sport en cultuur bewegen je!' werken we volgens de volgende speerpunten:
 - Sport en Cultuur dragen bij aan een sterke sociale basis. Dit speerpunt is opgebouwd volgens de lijnen van het sportakkoord en de cultuur- en erfgoedvisie. Sport en cultuur dragen bij aan zelfvertrouwen, plezier en ontspanning en daarmee ook aan leefbaarheid en (mentale) gezondheid. Meedoen maakt dat je beter in je vel zit en je fitter en gelukkiger voelt. Meedoen zorgt voor cohesie in de samenleving. De demografische veranderingen zoals vergrijzing en ontgroening, maar ook een veranderende behoefte van inwoners, hebben invloed op verenigingen in Berkelland. Sport en cultuur worden steeds meer ingezet als preventief middel. Berkelland sluit hierop aan.
 - Toekomstbestendige accommodaties. Dit speerpunt omvat alle fysieke en bouwkundige onderdelen van sport en cultuur. Accommodaties hebben te maken met veranderend gebruik door demografische veranderingen en nieuwe manieren van sporten, bewegen en cultuur beleven. Daarnaast zijn veel sport- en cultuuraccommodaties in Berkelland verouderd. We zetten nog meer in op het toekomstbestendig maken van het sport- en cultuurlandschap.
- Elk jaar doen wij een beroep op de SPUK-regeling (Specifieke Uitkering) Sportbesluit. Hiermee worden wij deels gecompenseerd voor het besluit dat de gemeente de BTW voor sportkosten niet meer terug kan vragen.
- Het Berkellandse sport- en cultuurlandschap heeft te maken met vergelijkbare ontwikkelingen en uitdagingen. Daarom zijn de programma's sport en cultuur per 2023 samengevoegd tot één programma.

Autonome ontwikkelingen

Jeugdfonds Sport & Cultuur

De gemeente ondersteunt het jeugdfonds sport & cultuur zodat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen mee kunnen doen en de kans krijgen om lid te worden van een sport- of cultuurvereniging. In 2022 zagen we een ruime verdubbeling in toekenningen. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage stijgt van € 6.000 per jaar naar € 12.000 per jaar.

Exploitatiebijdragen zwembaden in verband met stijging energielasten

De subsidie- en exploitatiebijdragen aan de Berkellandse zwembaden worden jaarlijks geïndexeerd. Ontwikkeling van energieprijzen is onderdeel van de indexatie. In 2023 zien we een flinke indexatie als gevolg van stijgende energieprijzen in 2022. Gemeenten krijgen vanaf 2023 structureel extra middelen om publieke en maatschappelijke voorzieningen te compenseren voor hoge kosten. De Rijksregeling is nog niet bekend dus we weten nog niet of de compensatie toereikend is, daar komen we bij de begroting op terug.

Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers

Op basis van de begroting van het Erfgoedcentrum stijgt onze bijdrage met € 35.000 naar € 288.000 per jaar. De stijging wordt veroorzaakt door loon- en prijsstijgingen.

Monumentensubsidie

Voor het onderhoud en behoud van gemeentelijke monumenten, archeologische monumenten en historisch landgoed en buitenplaatsen is subsidie beschikbaar. Hiervoor heeft de gemeente een budget van € 69.000, waarvan € 28.000 wordt ingevuld met cofinanciering van de provincie Gelderland. De provincie heeft aangekondigd met deze cofinanciering te stoppen of deze cofinanciering af te bouwen. Meer duidelijkheid hierover wordt verwacht na afronding van de provinciale coalitieonderhandelingen en het opstellen van de provinciale meerjarenbegroting 2024. Zo is nu ook nog onduidelijk per wanneer de provincie deze bezuiniging wil doorvoeren. Wanneer de provincie de gehele cofinanciering schrappt, daalt ons budget voor subsidie voor monumenten naar € 41.000. Door deze daling kunnen minder monumenteneigenaren aanspraak maken op de subsidie. We kiezen ervoor de gemiste cofinanciering van de provincie niet zelf bij te leggen. Het saldo blijft hierdoor 0.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Jeugdfonds Sport & Cultuur	-6	-6	-6	-6
Exploitatie zwembaden i.v.m. energielasten	0	0	0	0
Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers	-35	-35	-35	-35
Monumentensubsidie	0	0	0	0
Totaal autonome ontwikkelingen	-41	-41	-41	-41

Nieuw Beleid

Sport- en beweegvisie

In 2023 wordt een nieuwe sport- en beweegvisie opgesteld. De sport- en beweegvisie krijgt ook een uitvoeringskader sportaccommodaties, inclusief zwembaden. Voor de aanpak van sportaccommodaties is bij vaststelling van de nota reserves en voorzieningen een reserve sportaccommodaties ingesteld. In 2024 zullen de eerste projecten starten. Vermoedelijk zal uitbreiding van sporthal 't Timpke in Borculo een van de eerste projecten zijn die volgt uit het uitvoeringskader sportaccommodaties, inclusief zwembaden.

Volgend op de sport- en beweegvisie gaan we experimenteren met pilots preventie om tot een toekomstige besparing in de zorg te kunnen komen. Voorbeeld hiervan is de verruimde opdracht aan Achterhoek in Beweging. Met Achterhoek in Beweging zetten we regionaal in op, en verbinding van, sport en bewegen met preventie. We sorteren hiermee voor op het feit dat er per 1 januari 2024 een Regionale Preventiestructuur met 5 ketenaanpakken moet zijn uitgewerkt. We zien ook kansen voor het maken van de koppeling met de pilotprojecten preventie. De bekostiging van deze pilots willen we vooral vinden in de Brede SPUK die volgt uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Als deze uitkering onvoldoende blijkt te zijn zoeken we naar andere dekkingsmiddelen binnen het hoofdstuk sport.

Subsidies

In 2023 onderzoekt de Rekenkamercommissie de effectiviteit van gemeentelijke subsidies. Met de resultaten gaan we in 2024 aan de slag. De sport- en beweegvisie krijgt in 2024 vervolg in een nieuw subsidiekader. Hetzelfde geldt voor steun aan musea, volgend op de museumvisie, subsidie voor dorpshuizen, volgend op de dorpshuizenvisie en subsidie aan cultuurverenigingen, volgend op het cultuurakkoord. Voor alle subsidies geldt op dit moment: de hoogte van het huidige subsidiebudget is het uitgangspunt. Er volgt geen bezuiniging op het totaal en het totaal wordt niet verhoogd.

Afzien van bezuiniging op Sportfederatie Berkelland

In de meerjarenbegroting 2023 is afgezien van de eerdere taakstelling op sport en cultuur. De bezuiniging van € 10.000 op de Sportfederatie Berkelland (SFB) is, als enige partij in de sport en culturele sector, wel in 2022 doorgevoerd. Deze bezuiniging draaien we terug. We voorzien dat, mede vanuit de knelpunten die zijn opgehaald binnen de nog in ontwikkeling zijnde sport- en

beweegvisie, de inhoudelijke inzet op het gebied van verenigingsondersteuning meer gaat vragen. Sportclubs hebben het organisatorisch zwaar en er is extra behoefte met betrekking tot ontwikkelingsvraagstukken. In de sport- en beweegvisie werken we de exacte inzet van activiteiten van dit onderdeel uit. De dekking van vinden we in de Brede SPUK die volgt uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Als deze uitkering onvoldoende blijkt te zijn zoeken we naar andere dekkingsmiddelen binnen het hoofdstuk sport.

Bibliotheek

We helpen de Bibliotheek Oost Achterhoek om zo snel mogelijk een definitieve vestiging in Borculo te vinden. Mogelijk doen we hiervoor een incidentele financiële bijdrage (vanuit de algemene reserve). Hiervoor komen we met een apart raadsvoorstel zodra er meer duidelijkheid is.

Evenementenmakelaar

We willen nog meer mensen verbinden en helpen organisaties met een evenementenmakelaar. In 2023 werken we uit hoe de functie van evenementenmakelaar wordt ingevuld. In 2024 willen we starten met een evenementenmakelaar. In de begroting 2024 nemen we de uitwerking op.

WERKEN EN LEREN

Wat speelt er?

Participatiewet

Iedereen is van waarde en we willen dat iedereen een betekenisvol leven leidt. Deelname aan de samenleving via betaald werk is daarbij leidend en één van de meest effectieve manieren. In de uitvoering van de Participatiewet door Fijnder zien we opgaven, kansen en uitdagingen voor de lange termijn. Zo zien we op het gebied van de arbeidsmarkt kansen in sectoren zoals de zorg, de vrijetijdssector en bouw/-techniek. Het matchen van vraag en aanbod, onder andere uitgevoerd door het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSPA), is hierbij een uitdaging. Er liggen kansen om verbindingen te leggen tussen deze ontwikkeling en zorg, bijvoorbeeld op het vlak van mantelzorg/vrijwilligers.

Niet iedereen is in staat om betaalde arbeid te verrichten, bijvoorbeeld door ziekte of psychische problematiek. Dit is de zogenaamde 'meedoengroep', van wie betaald werk niet altijd verlangd kan worden. Deze inwoners willen we wel graag maximaal laten participeren in de samenleving. Dit kan op verschillende manieren, van dagbesteding tot onbetaald (vrijwilligers)werk. Deze doelgroep vraagt specifieke ondersteuning. Dit doen we zo lokaal mogelijk binnen onze gemeente. Fijnder is hiervoor een uitvoeringsorganisatie; een 'trampoline' die mensen moet helpen naar werk binnen onze gemeente. Onze lokale Berkellandse visie en aanpak moet aansluiten bij de regionale verdeelsleutel.

Armoedebestrijding

In de afgelopen jaren is het thema armoede op verschillende manieren meer op de agenda komen te staan. Er is in toenemende mate een kloof ontstaan in de inkomenspositie van inwoners, bijvoorbeeld ten gevolge van toegenomen huizenprijzen, de coronacrisis en de gevolgen van inflatie, meer specifiek de sterk gestegen energieprijzen. Dit vraagt om een andere zienswijze, een herbeoordeling van bestaande subsidierelaties en het maken van toekomstbestendige keuzes.

Het voorzien in het wettelijk minimuminkomen en het hierop aanvullende gemeentelijk minimabeleid is een taak van de gemeente en wordt door partners, zoals werkleerbedrijf Fijnder en de Stadsbank, uitgevoerd. Het leveren van maatwerk, vanuit de bedoeling van de wet, is een werkmethode die binnen onze Voormekaar teams steeds meer gemeengoed wordt. Dit wordt versterkt door Samen aan het Stuur, waarbij de gemeente eerstelijnsorganisatie is geworden en er in de uitvoering een nauwere samenwerking bestaat tussen Voormekaar en Fijnder. Op het gebied van schuldhulpverlening hebben we al de nodige stappen gezet. Vroegsignalering en de verbinding met onze vrijwillige en professionele hulpverleners staan stevig in de schoenen.

Onderwijshuisvesting

We zijn bezig met de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2036 (het IHP). Dit plan wordt dit jaar geactualiseerd en aan u voorgelegd. Gezien de prijsontwikkeling van de afgelopen periode (en ervaringscijfers van recente aanbestedingen) betekent dit dat de benodigde/geraamde investeringsbedragen (zoals opgenomen in het huidige IHP) flink zullen toenemen. Voor de uitvoering van fase 1 (tot 2024) is in de begroting dekking gevonden in de vrijvallende kapitaalslasten vanuit onderwijshuisvesting. Voor de uitvoering van fase 2 (2024 en verder) is echter geen ruimte/dekking in de begroting opgenomen (Er vallen ook nagenoeg geen kapitaalslasten meer vrij de komende periode). Daarom kiezen we er voor om de toekomstige investeringen in onderwijs te dekken uit de reserve onderwijshuisvesting. Deze is echter op dit moment niet voldoende om alle geplande investeringen in onderwijshuisvesting te bekostigen. Dat betekent dat we de komende jaren deze reserve moeten aanvullen met (incidentele) dotaties of toch ruimte zullen moeten vinden/vrijmaken om de kapitaalslasten voor onderwijshuisvesting te kunnen dekken. Mocht de benodigde financiële ruimte de komende perioden niet gevonden worden, dan betekent dat dat de plannen binnen het IHP worden opgeschoven in de toekomst.

Autonome ontwikkelingen

Loonkosten SW-medewerkers

Het minimumloon is verhoogd. Dit leidt er toe dat de loonkosten voor onze SW medewerkers niet meer overeenkomen met de in de meerjarenbegroting opgenomen prognose.

Stadsbank Oost Nederland

Op basis van de begroting van de stadsbank neemt de bijdrage voor Berkelland toe. We vinden hiervoor dekking binnen het programma binnen de post SW arbodienst.

Schades/verhaalbare kosten onderwijshuisvesting

We zien de laatste jaren een toename van schades aan onderwijshuisvesting waarvoor wij opdraaien.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Loonkosten SW	-100	-225	-225	-225
Stadsbank Oost Nederland	-31	-31	-31	-31
Schades/verhaalbare kosten onderwijshuisvesting	-20	-20	-20	-20
Meerjaren saldo	-151	-276	-276	-276

VEILIGHEID

Wat speelt er?

Tijdens de politieke avond op 18 april 2023 is het Integraal Veiligheidsplan van Achterhoek Oost behandeld en zijn er voorwaarden gesteld aan de vaststelling van het genoemde plan. Er is aangegeven dat het uitvoeringsplan Integrale Veiligheid jaarlijks geëvalueerd moet worden, met betrokkenheid van de gemeenteraad. Daarnaast moet er extra aandacht komen voor polarisatie, radicalisering, verkeersveiligheid, veilig uitgaan en aanspreekpunten in de wijk. Ook werd gesteld dat er daarbij meer ingezet moet worden op preventie. Ten slotte is de opdracht gegeven om te onderzoeken of een zelfstandig gemeentelijk Integraal Veiligheidsplan beter past bij de gemeente Berkelland dan het huidige basisteamgerichte veiligheidsplan. Om gehoor te kunnen geven aan de nadrukkelijke wensen van de gemeenteraad moet er kritisch worden gekeken naar de huidige capaciteit van het team Dienstverlening Openbare Orde en Veiligheid. De huidige BOA- en beleidscapaciteit voorziet niet in het uitvoeren van de benoemde extra aandachtspunten. Een minimale extra inzet van 1,0fte BOA en 0,5fte beleidscapaciteit is daarom strikt noodzakelijk. Daarnaast is er nu geen budgettaire ruimte voor het jaarlijks uitvoeren van een Veiligheidsmonitor om de veiligheidsgevoelens bij onze inwoners te onderzoeken.

Autonome ontwikkelingen

VNOG

Op basis van de begroting van de VNOG stijgt de bijdrage aan de VNOG. Een deel van de verhoging wordt veroorzaakt door de demarcatie van de kazernes.

Omgevingsdienst Achterhoek

De Omgevingsdienst Achterhoek heeft een begroting voor 2024 ingediend die leidt tot een hogere bijdrage. De hogere bijdrage is het gevolg van loon en prijsstijgingen.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
VNOG	-213	-213	-213	-213
VNOG demarcatie	-56	-56	-56	-56
Omgevingsdienst Achterhoek	-52	-52	-52	-52
Meerjaren saldo	-321	-321	-321	-321

Nieuw Beleid

Integraal Veiligheidsplan

Om gehoor te kunnen geven aan de nadrukkelijke wensen van de gemeenteraad moet er kritisch worden gekeken naar de huidige capaciteit van het team Dienstverlening Openbare Orde en Veiligheid. De huidige BOA- en beleidscapaciteit voorziet niet in het uitvoeren van de benoemde extra aandachtspunten. Een minimale extra inzet van 1,0 fte BOA en 0,5 fte beleidscapaciteit is daarom strikt noodzakelijk. Daarnaast is er nu geen budgettaire ruimte voor het jaarlijks uitvoeren van een Veiligheidsmonitor om de veiligheidsgevoelens bij onze inwoners te onderzoeken.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Extra inzet BOA's 1 fte	-75	-75	-75	-75
Extra beleidscapaciteit 0,5 fte	-55	-55	-55	-55
Jaarlijks uitvoeren Veiligheidsmonitor	-15	-15	-15	-15
Meerjaren saldo	-145	-145	-145	-145

ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING

Gevolgen jaarrekening

Externe advisering

Uit de jaarrekening blijkt dat de kosten voor externe advisering structureel lager zijn dan begroot. Dit geeft de mogelijkheid om het budget te verlagen met € 40.000.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Externe advisering	40	40	40	40
Meerjaren saldo	40	40	40	40

Autonome ontwikkelingen

CAO gemeenten

Er is een nieuwe CAO gemeenten afgesloten. In deze CAO is verhoging van de loonschalen opgenomen van € 240. Na de verhoging van de loonschalen is een loonstijging van 2% afgesproken.

CAO gemeenten incidenteel

In de CAO gemeenten is een afspraak gemaakt over vervroegde uittreding. Dit leidt incidenteel tot extra lasten.

No cure no pay proceskostenvergoeding - GBT

Steeds meer mensen maken gebruik van de no cure no pay services om bezwaar te maken tegen de aanslag gemeentelijke belastingen. Het verdienmodel zit in de proceskostenvergoeding die de gemeente moet betalen. Door de toename van het aantal bezwaarmakers nemen ook de kosten toe.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
CAO gemeenten	-631	-631	-631	-631
CAO gemeenten incidenteel	-160	-234	-219	
No Cure No Pay - GBT	-24	-24	-24	-24
Meerjaren saldo	-815	-889	-874	-655

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Autonome ontwikkelingen

Correctie septembercirculaire

Na het publiceren van de begroting 2023 is er bericht ontvangen van het ministerie van BZK dat er een fout zat in de septembercirculaire. Omdat wij de septembercirculaire hebben verwerkt in de begroting 2023 ontstaat een nadeel op de algemene uitkering van € 500.000.

Rentestijging

De rente op de kapitaalmarkt stijgt al enige tijd. Hierdoor nemen ook de kosten van financiering de komende jaren toe we gaan uit van een stijging van de financieringsbehoefte met € 10 miljoen per jaar.

Rente lening aan de BNG

De BNG heeft laten weten dat de lening in 2023 niet wordt afgelost. Dit betekent dat we ook het eerste kwartaal van 2023 zeker nog rente ontvangen over de lening aan de BNG.

Vrijvallende kapitaallasten

In 2026 en 2027 vallen de kapitaallasten van de installaties in het gemeentehuis vrij.

Areaaluitbreiding OZB

Doordat er weer gebouwd wordt zijn er ook meer objecten waarover OZB kan worden geheven. Vanaf 2022 houden we rekening met een toename van de opbrengst als gevolg van de uitbreiding van het areaal.

Looncompensatie 24

De huidige CAO loopt tot 31 december 2023. Voor 2024 houden we rekening met een stijging van de lasten conform de raming in de meicirculaire voor de loonstijging sector overheid. Voorlopig gaan we uit van 5%.

Correctie prijscompensatie 2022

Vanwege de hoge inflatie in 2022 die doorwerkt naar de komende jaren is in de decembercirculaire een compensatie in de algemene uitkering aangekondigd. Deze compensatie is naar verwachting ongeveer € 500.000.

Prijscompensatie 23

We zien dat er in 2023 sprake is van een hogere inflatie dan begroot en dat dit doorwerkt in de prijzen en tarieven die we betalen. Het verschil is dusdanig groot dat een aanpassing van de begroting en het meerjarenperspectief noodzakelijk is. We gaan uit van een gemiddelde stijging van 5% in plaats van de 2,4% waar in de begroting rekening mee was gehouden.

Prijscompensatie 24

We gaan uit van de meest recente raming van het CPB voor het consumenten prijs indexcijfer. Het cijfer van maart 2023 is 3,1%.

Correctie algemene uitkering loon-prijscompensatie

Omdat we ramen in constante prijzen weten we dat we bij de overgang van constante naar lopende prijzen een deel loon/prijscompensatie krijgen.

Toeristenbelasting

Motie M22-24 vraagt om de toeristenbelasting te verhogen met het inflatiepercentage. Dit leidt echter tot ongelukkige bedragen voor te heffen toeristenbelasting. Daarom onderzoeken we welke mogelijkheden er zijn om de motie werkbaar uit te voeren. We overleggen over de mogelijkheden ook met de sector. In het derde kwartaal komen we met een voorstel over de toeristenbelasting naar uw raad. Op basis van ervaringscijfers zal een stijging van de toeristenbelasting met € 0,05 leiden tot een extra opbrengst van € 13.000.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Fout septembercirculaire	-500	-500	-500	-500
Rente stijging	-250	-500	-750	-1.000
Rente op lening BNG	300			
Vrijvallende kapitaallasten			115	274
Areaaluitbreiding OZB	80	80	80	80
Looncompensatie	-1.510	-1.510	-1.510	-1.510
Correctie prijscompensatie 2022	500	500	500	500
Prijscompensatie 23	-1.911	-1.911	-1.911	-1.911
Prijscompensatie 24	-1.713	-1.713	-1.713	-1.713
Correctie algemene uitkering Loon- Prijscompensatie	2.300	2.300	2.300	2.300
Toeristenbelasting	13	13	13	13
Meerjaren saldo	-2691	-3241	-3376	-3.467

BIJLAGE 1: STAND VAN RESERVES

Wat speelt er?

Bij de nota Reserves en Voorzieningen 2019 zijn de reserves herschikt. Daarbij zijn nog 9 reserves in stand gebleven, waarvan 8 bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn ingesteld om toekomstige lasten te kunnen dekken. De reserves zijn een spaarpot voor verwachte uitgaven dit betekent niet dat er concrete plannen zijn. Als er een concreet plan is hevelen we het benodigde bedrag over van de bestemmingsreserve naar de reserve Bestuurlijke claims. De werkelijke kosten worden vervolgens gedekt uit de reserve Bestuurlijke claims. Hierna is per reserve nog eens aangegeven voor welk doel ze zijn ingesteld.

Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2022	Bestemming resultaat	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering door afschrijving	Stand 31-12-2022
Algemene reserve	23.914		2.910	504		26.320
Bestuurlijke claims	38.270	204	1.279	6.462	1.656	31.635
Egalisatiereserve afval	1.885			1.885		0
Egalisatiereserve investeringen	7.708		1.191		153	8.746
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	6.596		641			7.237
Onderhoud wegen	759					759
Onderwijshuisvesting	5.062	1.402	1.791	1.588	7	6.660
Herstructurering	4.000					4.000
Nadelen decentralisaties	2.780		822	125		3.477
Totaal	90.974	1.606	8.634	10.564	1.816	88.834

Meerjarenoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo
	1-1-2023	2023	31-12-2023	2024	31-12-2024	2025	31-12-2025	2026	31-12-2026
Algemene reserve	26.320		26.320		26.320		26.320		26.320
Bestuurlijke claims	31.635	-697	30.938	-117	30.821	-70	30.751	-348	30.403
Egalisatiereserve investeringen	8.746	-222	8.524	-282	8.242	-282	7.960	-282	7.678
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	7.237		7.237		7.237		7.237		7.237
Onderhoud wegen	759		759		759		759		759
Onderwijs-huisvesting	6.660	337	6.997	-22	6.975	-22	6.953	-22	6.931
Herstructurering	4.000	-4000	0		0		0		0
Nadelen decentralisaties	3.477	-3477	0		0		0		0
Totaal	88.834	-8.059	80.775	-421	80.354	-374	79.980	-652	79.328

College biedt gemeenteraad perspectiefnota 2024 aan

De financiën van de gemeente Berkelland staan onder druk. Vooralsnog is de perspectiefnota 2024 niet sluitend en ook in de ramingen voor de komende jaren zitten tekorten. Daarom kiezen we ervoor in de perspectiefnota geen nieuwe plannen en wensen op te nemen.

Wethouder Hans van der Noordt: “De afgelopen periode kenmerkt zich door een hoge inflatie. Het effect daarvan zien wij ook in onze gemeentelijke financiën. We weten nog niet exact hoeveel we van de Rijksoverheid gaan ontvangen voor 2024 en of dat het tekort compenseert. We hebben besloten daarom geen nieuwe plannen toe te voegen aan de perspectiefnota, en we gaan de komende periode kijken hoe we onze Begroting voor 2024 sluitend kunnen krijgen.”

Ontwikkelingen

Er is een aantal ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben en die ons als gemeente geld kosten. De belangrijkste zijn de loon- en prijsstijgingen. Deze zorgen ervoor dat hetzelfde werk dat we vorig jaar uitvoerden veel duurder is geworden. Verder zijn er eerder besluiten genomen die leiden tot extra lasten. Deze ontwikkelingen zijn wel in de perspectiefnota meegenomen.

Coalitieakkoord

In het vorig jaar gepresenteerde coalitieakkoord staan ambities en voornemens voor de jaren 2022 tot 2026. Wethouder Hans van der Noordt: “De ambities die we vorig jaar met elkaar hebben geformuleerd voor de komende jaren blijven we uitvoeren. We voegen er dit jaar geen nieuwe ambities aan toe. We hopen binnenkort te horen dat we van het Rijk voldoende geld krijgen om datgene wat we graag willen doen, kunnen doen. Mocht dat niet het geval zijn, dan zullen we moeten bekijken of we op bepaalde vlakken moeten bezuinigen.”

In 2022 hielden we 7.740.000 euro over op onze gemeentefinanciën. Dat wekt de indruk dat er voldoende geld is, maar dat is niet het geval. Wethouder Hans van der Noordt: “Ruim 2 miljoen is het gevolg van doorgeschoven projecten. De rest bestemmen we om de ambities op het gebied van onderwijs en sport gedeeltelijk te kunnen realiseren.”

Perspectiefnota

Met de perspectiefnota bepaalt de gemeenteraad de koers van onze gemeente de komende jaren. Ook is de nota het inhoudelijke en financiële kader voor het uitwerken van de begroting. Doorgaans wordt de perspectiefnota voor de zomer door de gemeenteraad besproken en vastgesteld. De begroting volgt dan in het najaar.

Vergadering

De gemeenteraad neemt op 4 juli 2023 een besluit over de Perspectiefnota 2024. Op 14 juni en 20 juni wordt er al beeldvormend en oordeelsvormend over dit onderwerp gesproken. De vergaderingen zijn bij te wonen in het gemeentehuis of te volgen via internet.

Noot voor de redactie:

Nadere informatie bij: Communicatie gemeente Berkelland, T: 0545-250 593.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: PvdA- Rob Hofman

Datum indiening vraag: 10 juni 2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Politieke Avond van: 14-6-2023

Raadsvergadering van: Klik of tik om een datum in te voeren.

Onderwerp: Perspectiefnota 2024 (PPN24)

Vraag:

We lezen (oa pagina 9 onderaan) dat de PPN24 is gebaseerd op de Meicirculaire 2023. Dat is (toch) niet het geval ? Graag ontvangen we een update van het financieel perspectief als geschetst in de PPN24 met de gevolgen van de Meicirculaire dd eind Mei 2023, en met de correctie op deze Meicirculaire van 8 juni (als die correctie gevolgen heeft voor het financieel perspectief).

Antwoord (in te vullen door college):

In de perspectiefnota is de meicirculaire nog niet meegenomen. Zoals toegezegd informeren we u over de gevolgen van de meicirculaire. Door de correctie van 8 juni moeten de eerder berekende gevolgen opnieuw gecontroleerd worden. Dit zorgt voor vertraging in het proces gezorgd. De eerste berekeningen laten zien dat 2024 sluitend zal zijn.

Vraag:

De toezichthouder (zo ook de Gemeentewet) verlangt een meerjarig materiaal sluitend perspectief voor de programmabegroting 2024-2027. Van zo een perspectief is in deze PPN24 nog geen sprake, met grote voorziene tekorten in de jaren 2026 en 2027. Hoe ziet het proces eruit dat moet leiden tot een programmabegroting 2024-2027 die voldoet aan de regelgeving? We zien de relatie met de Meicirculaire.

Antwoord:

De toezichthouder en de gemeentewet vragen een begroting die structureel en reëel in evenwicht is. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht.

Voor repressief (de standaard lichte vorm van) toezicht is nu een sluitende begroting 2024 voldoende.

Zoals in de perspectiefnota aangegeven is de verwachting dat met de uitkomsten van de meicirculaire en eventueel enkele kleine ingrepen de begroting 2024 sluitend kan worden gemaakt. Daarmee wordt voldaan aan de regelgeving.

Voor de toekomst inventariseren we de mogelijkheden om de begroting van 2026 en verder weer sluitend te krijgen.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Onroerend zaakbelasting: Moet de PPN zo worden gelezen dat met een opbrengststijging van 6%, en dus niet met een tariefstijging van 6% wordt rekening gehouden? Blijft in 2024 en meerjarig- worden uitgegaan van stijging van de waarde van vastgoed (ofwel van WOZ waarden) zoals vermeld op pagina 9 en zo ja is dit reëel?

Antwoord:

We gaan inderdaad uit van een opbrengststijging 6% en niet van een tariefstijging van 6%. De zin "De tarieven worden gecorrigeerd voor de stijging van de waarde van woningen en bedrijven." lijkt voor 2024 nog reëel, omdat we uitgaan van constante prijzen is deze zin niet van toepassing op de meerjarenraming.

Vraag:

Afvaltarief: programmabegroting 2023 ging uit van een kostendeckingspercentage van 93 terwijl de PPN24 uitgaat van kostendeckende tarieven. Is dit bewust gewijzigd beleid en zien we het goed dat dit een lastenverzwaring inhoudt?

Antwoord:

Nee, het beleid voor de afvalstoffenheffing gaat langjarig uit van een (gemiddeld) kostendeckende heffing. In de begroting 2023 is ervoor gekozen om een gedeelte van de lasten te dekken uit de egalisereserve, omdat de egalisereserve hiervoor voldoende ruimte bood. Deze egalisereserve neemt bijvoorbeeld toe als de werkelijke kosten voor de afval/grondstoffeninzameling en verwerking achteraf lager zijn dan begroot (andersom kan ook). Om sterke schommelingen in het tarief te voorkomen en eventuele meevallers terug te laten vloeien naar onze inwoners wordt de egalisereserve ingezet om het tarief gelijkmatig, minder (of soms zelfs niet) te laten stijgen. In principe wordt er nooit meer heffing geheven dan nodig is voor de afval/grondstoffeninzameling.

Vraag:

Financiën/wegen (blz 11). Er wordt aangegeven dat het budget voor wegen, dat met € 500.000 wordt verhoogd, nauwelijks extra (noodzakelijk) wegenonderhoud mogelijk maakt, omdat uit dit bedrag ook kapitaalslasten voor nieuwe wegen moeten worden gedekt.

Heel graag ontvangen we een toelichting hierop; dat kan wellicht aan de hand van de volgende deelvraag.

- Bij een veronderstelde kapitaallast van 7% (zeg 4% rente en 3% afschrijving) kan uit 500.000 ruim 7 miljoen euro worden geïnvesteerd in nieuwe straten en wegen. Zien we dit goed ?

Antwoord:

In principe klopt dit. Als (dit deel van het) onderhoudsbudget wordt gebruikt voor investeringen (kapitaalslasten) dan blijft er op (korte) termijn geen geld meer over voor onderhoud. Zodra dit deel van het

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

budget is opgebruikt door kapitaalslasten, zal er binnen de toekomstige begrotingen ruimte gevonden moeten worden voor het dekken van nieuwe kapitaalslasten voor nieuwe noodzakelijke investeringen.

Vraag:

De tekst onder “nieuw Beleid” op blz 21 doorgronden we niet geheel. Mogen we een toelichting tegemoet zien? Natuurlijk zullen we deze vraag ook stellen bij de info avond.

Antwoord:

Voor de WMO ramen we de kosten vanaf 2024 via het VNG voorspelmodel. Daarmee komen we dichterbij de buurt van de verwachte lasten dan op de huidige manier. De huidige manier ramen we de lasten op basis van de lasten uit de jaarrekening van het jaar ervoor. Er zit dus een jaar tussen.

Omdat het voorspel model een voorspelling doet zonder rekening te houden met maatregelen die het beroep op voorzieningen verminderd zien wij mogelijkheden om de taakstelling WMO in te vullen. Wij hebben wel een aantal maatregelen genomen die de instroom dempen. Daarnaast wordt met ingang van 2026 het abonnementstarief vervangen voor de inkomensafhankelijke Eigen Bijdrage binnen de Wmo. De verwachting is dat hierdoor het beroep op Wmo voorzieningen zal teruglopen.

Voor de jeugdzorg vullen we de taakstelling in met de extra middelen jeugdzorg die formeel nog niet structureel zijn toegekend, maar waarvan het provinciaal toezicht toestaat deze als baten op te nemen.

Vraag:

Blz 22. Hier wordt gesteld dat we jaarlijks een beroep op de SPUK-regeling Sport doen. Deze regeling stopt echter eind 2023. Wordt verondersteld dat de middelen op andere manieren beschikbaar blijven?

Antwoord:

Ja.

Vraag:

Algemene dekkingsmiddelen “Wat wordt bedoeld met “in 2026 en 2027 vallen de kapitaallasten van de installaties in het gemeentehuis vrij”?

Antwoord:

De afschrijvingstermijn voor de verschillende installaties in het gemeentehuis loopt in 2026 en 2027 ten einde. Op dat moment zijn er geen lasten meer in de begroting. Op dit moment is de inschatting dat vervanging nog niet direct noodzakelijk is.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Ontwikkelingen 2024-2027 op blz 6, eerste overzicht: In kolom 2025 bovenste regel staat '7.360' daar waar in de betreffende begroting een ander bedrag staat te weten '7.405. Graag een toelichting.

Antwoord:

Het verschil dat u constateert zit in de begroting 2023. In de eerste tabel op pagina 5 van de begroting vindt u het bedrag van € 7.360 in de tabel eronder staat inderdaad het bedrag van € 7.405. Het verschil is ontstaan doordat op het laatste moment is geconstateerd dat een last van € 45.000 ontbrak vanwege een taakmutatie voor asielzoekers in 2025.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indieners: Daan Somsen, D66

Datum indiening vraag: 11 juni 2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Onderwerp: Perspectiefnota 2024

Aanstaande woensdag 14 juni staan een technische vragenronde en beeldvormende sessie t.b.v. de Perspectiefnota 2024 op de agenda. Voorafgaand aan/voorbereidend op deze vragenronde en beeldvormende sessie heeft D66 een aantal vragen geformuleerd.

De reserves herstructurering en nadelen decentralisaties zijn recentelijk opgeheven (Nota Reserves en Voorzieningen). In afwachting van plannen m.b.t. onderwijshuisvesting en sportaccommodaties zijn deze gelden opgenomen in de reserve bestuurlijke claims. Dit lijkt in het meerjarenoverzicht reserves maar gedeeltelijk terug te zien, namelijk slechts de mutaties van de reserves herstructurering en nadelen decentralisaties maar niet die van de reserve bestuurlijke claims.

Vraag:

Hoe kan dit worden verklaard?

Antwoord (in te vullen door college):

Het bedrag dat bij de mutaties Bestuurlijke claims staat vermeld is opgebouwd uit toevoegingen en onttrekkingen. We verwachten dit jaar € 8,1 miljoen euro te onttrekken aan de reserve Bestuurlijke claims voor projecten waarover de raad eerder heeft besloten. Hiertegenover staat een vulling van de reserve Bestuurlijke claims met de opgeheven reserves Herstructurering en Nadelen decentralisaties.

In de meerjarenbegroting staat voor 2025 een positief meerjarensaldo welke voort lijkt te komen uit een positief bedrag van € 7,4mln t.o.v. de begroting van 2023.

Vraag:

Waar komt dit relatief hoge positieve saldo in 2025 t.o.v. andere jaren vandaan?

Antwoord:

Dit bedrag komt voort uit de hoge algemene uitkering voor 2025 op basis van de mei- en septembercirculaire 2022. De algemene uitkering voor dit jaar is hoger dan andere jaren als gevolg van de extra maatregelen die in het coalitieakkoord van het kabinet zijn aangekondigd. Zowel voor 2024 als voor 2025 betekende dit veel extra geld, met de top in 2025.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

De provincie schrapt, deels of geheel, de cofinanciering van de monumentensubsidie. De gemeente kiest ervoor dit verschil niet zelf aan te vullen (min. € 28.000, max. € 41.000).

Vraag:

In welke mate wordt de huidige monumentensubsidie, dus incl. cofinanciering van de provincie, gebruikt/verbruikt? Waarom schrapt de gemeente deze cofinanciering (gedeeltelijk) en welke argumenten voert de gemeente Berkelland om dit verschil niet zelf aan te vullen?

Antwoord:

De afgelopen jaren is de monumentensubsidie elk jaar volledig uitgeput. De gemeentelijke cofinanciering wordt niet geschrapt. De provincie Gelderland is voornemens de cofinanciering (gedeeltelijk) te schrappen. We verwachten meer duidelijkheid na afronding van de provinciale coalitieonderhandelingen en de provinciale meerjarenbegroting. Het college ziet geen dekkingsbron binnen het programma 'Sport en cultuur bewegen je!' om de te verwachten lagere of geschrapte cofinanciering van de provincie te compenseren.

De laatste jaren zou sprake zijn van een toename van schades/verhaalbare kosten aan onderwijshuisvesting, waarvoor de gemeente aan de lat zou staan.

Vraag:

Als het om verhaalbare kosten/schades gaat, waarom staat de gemeente hiervoor dan aan de lat?

Antwoord:

Wij proberen verhaalbare schades altijd te verhalen op de veroorzakers van de schade. Daarom is de naamgeving van de kostenpost ook niet helemaal juist beseffen wij. Het gaat om kosten voor niet-verhaalbare schades. We zien het aantal schades aan schoolgebouwen stijgen. Een gedeelte daarvan is niet verhaalbaar, omdat niet alle schades een 'specifieke veroorzaker' hebben. Ook blijkt soms dat de kosten niet te verhalen zijn op de veroorzaker of dat de kosten daarvoor simpelweg vele malen hoger zijn dan de schadepost zelf.

N.a.v. amendement A-23-04 Integraal veiligheidsplan wordt een extra BOA á 1fte (€ 75.000) ingezet.

Vraag:

Op welke manier is n.a.v. deze motie een extra BOA benodigd en kan niet worden volstaan met het budget voor de jaarlijkse veiligheidsmonitor en de extra beleidscapaciteit á 0,5fte?

Antwoord:

Een extra aandachtspunt uit het amendement is 'veilig uitgaan', om hierop te kunnen acteren, wordt er extra ingezet op drank en horeca diensten in het weekend door de boa's. Hiervoor is 1 extra boa noodzakelijk om dit aandachtspunt uit te kunnen voeren. Binnen de huidige capaciteit en de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, is het niet haalbaar.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: I. van Dijk (Gemeentebelangen Berkelland)

Datum indiening vraag: 11 juni 2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Politieke Avond van: 14-6-2023

Raadsvergadering van: 5-7-2023

Onderwerp: Perspectiefnota 2024

Vraag:

De PPN is een doorkijkje naar de begroting 2024. Op dit moment is er voor de begroting 2024 een tekort van €1.295.000 euro. In het voorstel staat we: Binnenkort horen we van het Rijk of de gemeente Berkelland voldoende geld krijgt, lukt dat niet, dan moet er op bepaalde vlakken worden bezuinigd.

Vraag: Hoe worden keuzes hierin gemaakt?

Antwoord (in te vullen door college):

Wij zullen voorstellen voor bezuinigingen aan u voorleggen. U kan aan de hand daarvan keuzes maken en eventueel zelf andere voorstellen doen.

Vraag:

Algemeen: Er worden door het hele document drie percentages genoemd waar rekening mee wordt gehouden voor de verhoging van de salarissen. Op pagina 8 onder uitgangspunten staat achter salarissen voorlopig 3,1 % lasten stijging, onder de tekst Salarissen 3,6% lasten stijging en op pagina 29 5% stijging en pagina 28 2% stijging. Kunt u dit toelichten? Welk percentage is de juiste?

Antwoord:

De meeste percentages zijn aannames. De percentages op pagina 8 van 3,1% en 3,6% zijn aannames van het CPB op verschillende momenten. De 5% is een inschatting van onze kant op basis van de ontwikkeling die we zien. Met dit percentage is ook gerekend in het perspectief. De 2% is een gedeelte van de loonsverhoging uit de CAO gemeenten. Dit is het enige percentage dat geen aanname meer is.

Vraag:

Algemeen: Energieprijzen dalen nu. Staat in de nota dat deze stijgen. Wat is juist?

Antwoord:

Ons contract voor energie loopt af. Hoewel de prijzen nu dalen ten opzichte van halverwege vorig jaar zijn de prijzen nog altijd hoger dan daarvoor. In die zin is nog steeds sprake van stijgende prijzen.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Algemeen: Met deze perspectiefnota wordt aanspraak gedaan op de reserves in de komende jaren,. Wat zijn de gevolgen voor de meerjarenbegroting, de Weerstandscapaciteit, het weerstandsvermogen en de verder financiële kerngetallen?

Antwoord:

De perspectiefnota is de voorbereiding op de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. Het schetst een perspectief van hoe we er voor de komende jaren voorstaan. Bij de perspectiefnota wordt richting gegeven aan en gevraagd voor de begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2027. In de begroting 2024 worden de consequenties daarvan duidelijk.

Vraag:

Algemeen: Egalisatievoorziening is volgens de perspectiefnota voldoende om toekomstig onderhoud en investeringen te kunnen dekken. Is dit gebaseerd op feiten of is dat een verwachting?

Antwoord:

Op dit moment is de egalisatie voorziening riool (voorheen reserve genoemd) ruim genoeg van omvang, zodat we hier eventueel een beroep op kunnen doen. Daarom stellen we voor om in 2024 de rioolheffing alleen te verhogen met het inflatiepercentage. We zijn op dit moment bezig met het herijken van het Watertakenplan dat dit jaar aan u zal worden voorgelegd. Hierin geven we aan wat de rioolheffing op de korte (vanaf 2025), middel en lange termijn zou moeten zijn om doelmatig uitvoering te kunnen geven aan onze watertaken.

Vraag:

Pagina 6: De komende vier jaar hebben de autonome ontwikkelingen een enorme impact (22 miljoen).

- a. Waar hebben we invloed op?
- b. Welke besluiten nemen we zelf?
- c. Welke besluiten worden door andere organisaties genomen?

Antwoord:

De autonome ontwikkelingen hebben een structureel effect van een kleine € 6 miljoen. In principe hebben we weinig invloed op autonome ontwikkelingen. Het merendeel is het gevolg van loon- en prijsstijgingen. Waar nog enige invloed kan worden uitgeoefend is op de ontwikkelingen bij gemeenschappelijke regelingen of in contractonderhandelingen met derde partijen.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Pagina 8: Is de meicirculaire al ontvangen? In de nota wordt een aantal keren verwezen naar deze circulaire, dus vandaar de vraag.

- a. Zo ja, wat zijn de effecten?
- b. Zo nee, hoe kunnen we dan de perspectiefnota vaststellen als we deze belangrijke informatie missen?
- c. Waarom staat de perspectiefnota begin juni op de agenda als jaar in jaar uit blijkt dat de meicirculaire hier niet in verwerkt kan worden? Voor de zorgvuldigheid in besluitvorming kunnen we dan obv alle beschikbare informatie betere besluiten nemen.

Antwoord:

In de perspectiefnota is de meicirculaire nog niet meegenomen. Zoals toegezegd informeren we u over de gevolgen van de meicirculaire. Door de correctie van 8 juni moeten de eerder berekende gevolgen opnieuw gecontroleerd worden. Dit zorgt voor vertraging in het proces gezorgd. De eerste berekeningen laten zien dat 2024 sluitend zal zijn.

Voor het vaststellen van de perspectiefnota is de meicirculaire niet persé noodzakelijk. De perspectiefnota is de voorbereiding op de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. Het schetst een perspectief van hoe we er voor de komende jaren voorstaan. Bij de perspectiefnota wordt richting gegeven aan en gevraagd voor de begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2027. In de begroting 2024 worden de consequenties daarvan duidelijk.

Vraag:

Pagina 8: nieuw beleid met financiële consequentie

Dit is alleen het geval voor de uitvoering van amendement A 23-04 Integraal Veiligheidsplan (IVP).

Wat zijn de consequenties voor de begroting 2024?

Antwoord:

De uitvoering van amendement A 23-04 vraagt naar verwachting € 145.000. Deze lasten nemen we structureel op in de begroting 2024 waarmee de lasten voor 2024 en verder dus hoger worden.

Vraag:

Pagina 8: Voor 2024 geeft u aan dat de kosten niet stijgen door loon, prijs of rente. Er zijn op wel in verschillende CAO's loonstijgingen afspraken gemaakt. Deze gaan ook doorberekend worden in de te ontvangen facturen.

Kunt u uitleggen hoe u deze stijging gaat dekken?

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Antwoord:

We ramen voor de jaren na 2024 geen loon- en prijsstijging aan de uitgavenkant van de begroting. Maar ook geen loon- en prijsstijging aan de inkomstenkant van de begroting. In theorie zouden deze met elkaar in evenwicht moeten zijn. De stijging aan de uitgavenkant dekken we dan ook met de stijging aan de inkomstenkant.

Vraag:

Pagina 8: tabel eenheden

In de tabel worden aantallen genoemd over woonruimten/ huishoudens/ inwoners.

Is hierbij al rekening gehouden met de Oekraïners en de toename van het aantal asielzoekers agv de mogelijke invoering van het landelijke spreidingsbeleid?

Antwoord:

Het aantal inwoners is een inschatting op basis van de situatie op 1 januari 2023 en de laatst bekende prognose. Toekomstige ontwikkelingen zijn hier nog niet in meegenomen.

Vraag:

Pagina 9 – Kapitaallasten

Kapitaallasten worden pas doorgerekend na vaststelling van de jaarrekening 2022. In de tekst staat “in de begroting 2023 nemen we het investeringsplan voor 2023 op. Dit zal voortvloeien uit wensen die opgenomen zijn in bijlage 3, aangevuld met investeringen die voortvloeien uit een raad- en collegeprogramma”.

Er wordt gesproken over “In de begroting 2023 nemen we het investeringsplan voor 2023 op”. Moet dit 2024 zijn?

Antwoord:

De opgenomen tekst is in de voorbereiding van de perspectiefnota 2024 gekopieerd uit de perspectiefnota 2023. Omdat we geen financiële ruimte zien is geen overall investeringsplan opgesteld. De tekst is ten onrechte blijven staan. Overigens is er nog wel ruimte op de korte termijn voor investeringen in bovengrondse en ondergrondse infrastructuur (respectievelijk wegen en riool). Voor de kapitaalslasten van reconstructies van wegen is nog beperkt ruimte beschikbaar binnen het wegebudget onderhoud. Voor de kapitaalslasten van reconstructies van riolering is ruimte beschikbaar binnen het watertakenplan. Zie ook de beantwoording op uw vraag over investering in wegen hierna.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Pagina 9 – Kapitaallasten

Bij de stukken van de perspectiefnota 2024 zit geen bijlage 3 en de tekst komt overeen met de tekst uit de perspectiefnota 2023. Hoe zit dit?

Antwoord:

Met het oog op het financiële perspectief zijn geen investeringen opgenomen in de perspectiefnota. Er is derhalve geen bijlage met investeringen. In de voorbereiding is de tekst van 2023 naar de versie van 2024 gekopieerd. Dit is in de controle onopgemerkt gebleven.

Vraag:

Pagina 11 - Investering wegen

De investering in wegen is voor de komende jaren fors. Het college schrijft dat het budget te laag is voor een laag niveau. Daarnaast geven Tendersnet en Liander dat aan investeringen in het netwerk in de komende jaren nodig zijn door verduurzaming en het netverzwaring. Hiervoor geven ze aan dat 1 op de 3 straten moeten worden opengebroken. Is voor begroting van wegen deze bedragen doorberekend? De extra van €500.000 is niet voldoende. Doordat er te weinig geld naar wegen gaat, lopen de reserves leeg.

- Hoe gaat het college dit realiseren om mogelijke extra kosten ivm totale vervanging te voorkomen?
- Hoeveel extra middelen zijn er nodig?
- Waaruit wordt dit gefinancierd?

Komt er een gezamenlijke planning en begroting voor wegen, riool en energienetwerk?

Antwoord:

We hebben een (concept) integrale gemeentelijke meerjarenplanning voor de openbare ruimte. In die planning koppelen we ook de projecten van de nutsbedrijven. Daarnaast heeft het openbreken van straten voor de aangekondigde aanpassingen aan het stroomnet en ook het vervangen van het oude kopernet van KPN gelukkig beperkte invloed op het onderhoud van onze wegen. De kabels en leidingen liggen doorgaans onder trottoirs, die relatief eenvoudig open en weer dicht kunnen. De nutsbedrijven betalen de gemeente na het werk degeneratiekosten, waarmee herstelwerk achteraf als klein onderhoud wordt uitgevoerd.

Om het huidige kwaliteitsniveau te houden en doelmatig om te gaan met de financiële middelen, ligt de gemiddelde onderhoudsvraag voor (weg)verhardingen op ongeveer 2,2 miljoen euro per jaar en de gemiddelde vervangingsvraag (reconstructies) op ongeveer 4,5 miljoen euro per jaar voor de komende

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

jaren. We komen in 2024 met een wegenbeleidsplan inclusief cijfermatige/financiële toelichting op de keuzes die we kunnen/moeten maken voor de toekomst.

Vraag:

Pagina 12 – rioolheffing

U geeft aan dat er voor 2024 geen 2% verhoging doorvoeren terwijl er veel investering moet worden gedaan. In 2026 en 2027 kunnen we nog niet overzien. Als de 2% verhoging wel doen wat zullen dan de gevolgen zijn voor 2026-2027?

Antwoord:

Het riooltarief is gebaseerd op een lang jarig geplande en noodzakelijke onderhouds- en investeringsbehoefte. Op dit moment is de egalisatie voorziening riool (voorheen reserve genoemd) ruim genoeg van omvang, zodat we hier eventueel een beroep op kunnen doen. Daarom stellen we voor om in 2024 de rioolheffing alleen te verhogen met het inflatiepercentage. We zijn op dit moment bezig met het herijken van het Watertakenplan dat dit jaar aan u zal worden voorgelegd. Hierin geven we aan wat de rioolheffing op de korte (vanaf 2025), middel en lange termijn zou moeten zijn om doelmatig uitvoering te kunnen geven aan onze watertaken.

Vraag:

Pagina 14 – Passend wonen.

Er komen door de woondeal meer woningen bij in gemeente Berkelland. Daar horen ook aansluiting van water, riool en energie. Is hier rekening mee gehouden in de begroting en perspectiefnota?

Antwoord:

Elk woningbouwproject omvat de volledige ontwikkeling, dus ook aansluiting op nutsvoorzieningen. Dit wordt per project georganiseerd.

Vraag:

Opgave van verduurzamen van woningen: is er geïnventariseerd om hoeveel woningen het gaat?

Antwoord:

Er is geen (landelijke) richtlijn over het jaarlijks verduurzamen van het aantal woningen. Wel is in de regionale woonagenda een ambitie opgenomen. Hiervoor komt een uitvoeringsplan. We stimuleren woningeigenaren nu via subsidies en leningen om te verduurzamen.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Is er bekend om hoeveel wijkaanpak-plannen het gaat 2024-2027?

Antwoord:

Ja, tot nu toe één: Neede Noord Oost

Vraag:

Wordt er uitgegaan van een krimpgemeente? En op welke termijn?

Antwoord:

We gaan voor de komende jaren uit van een toename in huishoudens. In de Woondeal is afgesproken dat Berkelland tot en met 2030 minimaal 875 woningen toevoegt.

Vraag:

Pagina 16 – Plan van aanpak vrijkomende agrarische bebouwing

- In hoeverre worden hier de inwoners in meegenomen?
- Wordt er via de kranten en ander sociale-media ook gecommuniceerd wat wel en niet mag in vrijkomende gebouwen?
- Waar kunnen inwoners informatie vinden over de mogelijkheden en wat de wet en regelgeving voorschrijft?
- Adviseert u ook over oplossingen en mogelijkheden?

Antwoord:

Het plan van aanpak vab's is al een tijdje geleden vastgesteld met input van inwoners en agrarische ondernemers. Bij het openstellen van nieuwe regelingen uit dit plan communiceren we via de gebruikelijke kanalen. Op onze website is veel informatie te vinden over sloop, rood voor rood en asbest. Bij vragen leggen we onze mogelijkheden uit maar we adviseren niet over de richting die men moet kiezen. Daarvoor verwijzen we door naar WATEA of een adviseur.

Vraag:

Pagina 18 – Energie

Vanaf 1 januari 2023 moeten alle kantoorgebouwen een geregistreerd energielabel C of beter hebben. Kantoorgebouwen die daar niet aan voldoen zijn vanaf dat moment in overtreding. Heeft gemeente Berkelland gebouwen die hier aan moeten voldoen? Zo ja, voldoen alle gebouwen aan deze eis?

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Antwoord:

Deze verplichting geldt voor kantoorpanden groter dan 100 m². Alleen ons gemeentehuis valt binnen deze verplichting. Het gemeentehuis heeft label A en voldoet dus.

Vraag:

Per 1 januari 2024 gaan we over op een nieuw energiecontract. Kunt u ons informeren over de stand van zaken?

Antwoord:

Wij hanteren hiervoor het door de raad vastgestelde kader voor inkoop van duurzame energie (25 juni 2019). Wij zijn de verkennende gesprekken gestart met de twee partijen, Twence en Agem Gemeentelijke Energie, bij wie wij onze energielevering via inbesteding kunnen organiseren. Wij verwachten een besluit te kunnen nemen in het derde kwartaal van 2023.

Vraag:

Pagina 20 – Sociaal domein.

Hier wordt uitgegaan van een minimale groei in kosten (jaarlijks € 810.000) terwijl het college nu al weet dat we € 3.200.000 meer nodig hebben tot en met 2027?

Antwoord:

Wij kunnen het bedrag van € 3.200.000 niet duiden. We vermoeden dat dit bedrag voortkomt uit het vermenigvuldigen van 4 X het jaarbedrag van € 810.000,-. Dit is echter niet de uitkomst van het voorspelmodel. Het bedrag van € 810.000 is de uitkomst van het voorspelmodel voor 2024. Voor de perspectiefnota is er voor gekozen dit bedrag structureel op te nemen.

Bij het opstellen van de perspectiefnota 2024 hebben we voor het eerst gebruik gemaakt van het voorspelmodel Wmo van de VNG. Dit omdat duidelijk is dat de demografische ontwikkeling van Berkelland een grote invloed heeft op het beroep dat gedaan wordt op zorg. Voorheen hanteerden we de cijfers van de laatste jaarrekening (in dit geval 2022) om de prognose voor de perspectiefnota (nu 2024) te maken. Het onverkort toepassen van het voorspelmodel heeft natuurlijk, zoals u zelf ook aangeeft een stevige impact, vooral meerjarig. Het gaat ook voorbij aan een aantal ontwikkelingen die van invloed zullen zijn op het beroep op zorg, met name herstelgerichte ondersteuning en de herinvoering van de eigen bijdrage per 1 januari 2026. We kiezen er daarom voor de toepassing van het voorspelmodel te beperken tot 2024.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Waarom gaat het college niet voorsorteren op de demografische ontwikkeling waar de verwachting landelijk is dat de zorgkosten nog enorm gaan stijgen?

Antwoord:

Zie antwoord hierboven

Vraag:

Pagina 21 – taakstelling jeugdzorg

We lezen dat het beroep op de jeugdzorg groot zal blijven en sturen op jeugdzorg in de praktijk zeer beperkt effect heeft. Het college stelt voor de taakstelling Jeugdzorg door te halen. Doorhalen wil zeggen; uitstellen. Wat heeft dit voor gevolgen in de toekomst? Hoe kunt u de kwaliteit van jeugdzorg garanderen?

Antwoord:

Een taakstelling is feitelijk een opdracht om te bezuinigen op lasten, in dit geval op lasten voor de Jeugdzorg. Met doorhalen bedoelen we de taakstelling (dus de opdracht om te bezuinigen) uit de begroting te schrappen. Het effect daarvan is dat de lasten hoger moeten worden begroot. We doen daarmee wel recht aan de constatering die u ook terecht maakt, dat het beroep op Jeugdzorg groot zal blijven. En we accepteren, wat landelijk ook de conclusie is, dat het buitengewoon moeilijk is om te sturen op de kosten in de Jeugdzorg.

Vraag:

Waarom wordt de korting van 2025 op jeugdzorg niet opgenomen in de autonome ontwikkelingen? Stijgen (pag. 21) de kosten van jeugdzorg nu of dalen (pag. 20) ze?

Antwoord:

Wij vermoeden dat u de korting op de jeugdzorg terugvoert op de stand van zaken voor het Jeugdzorgakkoord. In dit akkoord is aangegeven dat 2026 het eerste jaar van korting op de algemene uitkering zal zijn. Over de wijze waarop de lasten op dat moment voor de gemeenten verlaagd moeten zijn, zodat deze een korting op de algemene uitkering rechtvaardigen, wordt nog overleg gevoerd. De eerste uitkomsten worden dit najaar (2023) verwacht.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Herijking regionale inkoop jeugdzorg. Stijgende energielasten + personeelskosten gaan zeker leiden tot hogere tarieven. Waarom neemt het college hierin een afwachtende houding ipv hierop in te spelen?

Antwoord:

Wij weten nog niet welke lastenstijging er exact zal komen. Met name de herijking van de Regionale inkoop Wmo en Jeugdzorg (lumpsum) is bepalend. De gesprekken hierover zijn in regionaal verband volop gaande (in het kader van de afsluiting van het eerste leveringsjaar). In de voorbereiding van de begroting 2024 zullen deze lastenstijgingen natuurlijk wel zoveel mogelijk worden opgenomen.

Vraag:

Voor wanneer wil het college de besparingen op de (jeugd) zorg realiseren? Hoe is dat mogelijk irt de demografische ontwikkelingen en het tekort van € 3.200.00?

Antwoord:

In de perspectiefnota is ervoor gekozen geen besparingen op te nemen. Dit is ook de reden dat wordt voorgesteld om de (bezuinigings-) taakstelling op jeugdzorg te schrappen uit de begroting.

Voor de Wmo is de ontwikkeling naar verwachting anders. Met name de herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage per 2026 zal een kostenbesparend effect hebben. Daarnaast gaan we er van uit dat de inzet van herstelgerichte ondersteuning een kostenbesparend effect zal hebben. Ook zijn er maatregelen genomen om de lasten voor woonvoorzieningen terug te brengen.

Anderzijds zullen we in de komende jaren de ontwikkeling van de lasten nauwgezet volgen; ook aan de hand van het voorspelmodel.

Vraag:

Pagina 21 nieuw beleid sociaal domein - Toekomstbestendig Sociaal domein

Een besparing van €1,763 miljoen moet nog plaatsvinden. Er worden voorstellen gedaan. Anders inrichten van bepaalde taken kan al veel besparen. Wanneer kunnen we deze voorstellen verwachten? Wanneer denkt het college deze taakstelling te hebben uitgevoerd?

Antwoord:

In de perspectiefnota wordt voorgesteld om de taakstelling op Jeugdzorg, door te halen. We veronderstellen dat we de taakstelling op Wmo wel kunnen realiseren door de inzet van herstelgerichte ondersteuning en een samenwerking met Prowonen om daarmee het beroep op woonvoorzieningen te beperken.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Daarnaast wordt met ingang van 2026 het systeem van inkomensafhankelijke eigen bijdrage heringevoerd. De verwachting is dat dit een forse daling van het beroep op Wmo voorzieningen tot gevolg zal hebben.

Vraag:

Pagina 25 – onderwijshuisvesting

Voor de uitvoering van fase 2 van het IHP is geen dekking, er wordt gekozen dit te dekken uit de reserves onderwijs. Is het mogelijk hiervoor subsidies aan te vragen? (bv ikv duurzaam maken huisvesting scholen).

Antwoord:

Waar mogelijk zullen we uiteraard proberen gebruik maken van eventuele subsidies (denk aan de SUVIS; Specifieke uitkering ventilatie in scholen, waar we aan meegewerkt hebben). Subsidie zal echter hooguit een marginale bijdrage (kunnen) leveren aan de totale omvang van de benodigde investeringen.

Vraag:

Pagina 26 – Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Voor externe advisering staat dat het budget met €40.000 naar beneden kan worden bijgesteld.

Hoe moeten we dit interpreteren in het licht van moeilijker verkrijgen van personeel en uitzetten van taken bij derden? Hoe staat dit in verhouding met de krapte op de arbeidsmarkt? Moet er nu juist niet vaker een beroep worden gedaan op externe advisering?

Antwoord:

Er is een verschil tussen externe advisering en inhuur. Bij externe advisering vragen we experts om advies op onderdelen waar we zelf de expertise niet hebben. Meestal zijn dat heel gerichte vragen over casussen. We zien dat het budget voor dit soort vragen de laatste jaren minder wordt gebruikt. Voor het (tijdelijk) invullen van vacatures met derden is een inhuur budget beschikbaar. Dit budget staat wel continu onder druk.

Vraag:

Pagina 29 – Looncompensatie

Is een prijscompensatie van 5% voldoende om de inflatie te kunnen corrigeren?

Antwoord:

Het blijft een inschatting. We monitoren doorlopend de ontwikkelingen. Bij de begroting passen we indien noodzakelijk het percentage aan.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: Andra Weg en Jan Lenselink

Datum indiening vraag: 11 06 2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Commissievergadering van: 14-6-2023

Raadsvergadering van: Klik of tik om een datum in te voeren.

Onderwerp: perspectiefnota

Vraag:

In de tabel op bladzijde 8 wordt rekening gehouden met een salarisstijging van 3,1 %. In de tekst eronder staat een percentage van 3,6 %. Op pagina 29 staat 5 %. Welk percentage is bij de berekeningen gebruikt? De verhoging was in 2023 9 %. Is 3,1 % of 3,6 % of 5 % dan wel realistisch?

Antwoord (in te vullen door college):

De meeste percentages zijn aannames. De percentages op pagina 8 van 3,1% en 3,6% zijn aannames van het CPB op verschillende momenten. De 5% is een inschatting van onze kant op basis van de ontwikkeling die we zien. Met dit percentage is ook gerekend in het perspectief. De 2% is een gedeelte van de loonsverhoging uit de CAO gemeenten. Dit is het enige percentage dat geen aanname meer is. Hoe realistisch de aanname van 5% is, moet blijken.

Vraag:

Door de droogte zijn er problemen met onderhoud bomen. Wordt er ook nagedacht om (bijna) dode bomen te vervangen door soorten die beter tegen de droogte bestand zijn?

Antwoord:

Zeker, bij het vervangen van (dode) bomen, struweel (en overig groen) houden we rekening met de veranderingen in ons klimaat. Daarom planten we (op droge plekken) ook verschillende soorten (biodiverse) bomen/struiken aan die hier beter tegen bestand zijn.

Vraag:

Er wordt geconstateerd dat er stevige opgave voor het verbeteren van de bestaande (oude) woningvoorraad ligt. Kan het college al aangeven hoe met die opgave zal worden omgegaan?

Antwoord:

Er wordt in de perspectiefnota verwezen naar de regionale Woonagenda. Door de gemeenteraad vastgesteld op 7 maart 2023: <https://berkelland.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/b73a0684-11ba->

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

[410e-bef3-0316e3a9efc0?documentId=9971e62b-338f-4f45-b8d3-e0025648559d&agendaltemId=5e7280b6-5bf3-4690-8c0d-e367436969b2](#) Hiervoor komt een uitvoeringsplan. We stimuleren woningeigenaren nu via subsidies en leningen om te verduurzamen.

Vraag:

Er wordt geconstateerd dat een aantal boeren zal stoppen. Is er iets te zeggen over de te verwachten aantallen?

Antwoord:

Het is moeilijk te zeggen hoeveel boeren er zullen gaan stoppen de komende jaren. Dit is ook geheel afhankelijk van keuzes die de bedrijfsleider maakt en bijvoorbeeld het al dan niet voldoen aan de voorwaarden van de beëindigingsregelingen die het Rijk vanaf juli openstelt.

Vraag:

Gemeentelijke monumenten zijn belangrijke cultuurdragers. Waarom kiest het college ervoor om een eventuele provinciale subsidie niet over te nemen als de provincie met de financiering ervan stopt?

Antwoord:

De provincie Gelderland is voornemens de cofinanciering (gedeeltelijk) te schrappen. We verwachten meer duidelijkheid na afronding van de provinciale coalitieonderhandelingen en de provinciale meerjarenbegroting. Het college ziet geen dekkingsbron binnen het programma 'Sport en cultuur bewegen je!' om de te verwachten lagere of geschrapte cofinanciering van de provincie te compenseren.

Vraag:

Moet de gemeente altijd de proceskosten betalen als er bezwaar wordt gemaakt tegen de gemeentelijke belastingen of alleen in de gevallen dat de bezwaarmaker in het gelijk wordt gesteld?

Antwoord:

De proceskosten in een bezwaarprocedure hoeven alleen vergoed te worden als de bezwaarmaker gelijk krijgt en de herroeping van het bestreden besluit de heffingsambtenaar te verwijten valt. Op dat laatste is in WOZ-bezwaarprocedures maar één uitzondering: als de bezwaarmaker in de beschikkingsfase (dus voordat de waarde wordt vastgesteld) desgevraagd niet heeft voldaan aan zijn inlichtingenplicht, dat niet-voldoen ook is geformaliseerd middels een informatiebeschikking én de herroeping van het besluit in bezwaar uitsluitend zijn oorzaak vindt in de in de beschikkingsfase niet gegeven informatie die in bezwaar alsnog boven tafel is gekomen.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Zijn er nog geen bedragen gereserveerd voor de investeringen in de (toekomstige) sportaccommodaties of vallen die onder bestuurlijke claims?

Antwoord:

Nee, m.u.v. sporthal Ruurlo (€ 8 mln in PPN21, vastgesteld op 8 juli 2020) en uitbreiding van sporthal 't Timpke in Borculo (€ 1,3 mln in 'Locatie-onderzoek Staring College Borculo', vastgesteld op 7 juli 2020).

Vraag:

Wanneer is het besluit genomen (weer) een coördinator toerisme in te zetten? Welk doel wordt hiermee gediend? En welke impact kunnen we hiermee genereren?

Antwoord:

Met het vaststellen van de begroting 2023 is besloten om de regiocoördinator voor de periode van 2 jaar in te zetten. De regiocoördinator is de verbindende schakel tussen Stichting Achterhoek Toerisme en het Berkellandse toeristische bedrijfsleven, de ondernemers onderling en de vier VVV's/TIP's. Zij houdt zich bezig met productontwikkeling, verbeteren van de toeristische infrastructuur en het ophalen en delen van kennis met de achterban. Daarnaast ondersteunt ze AT bij het vergroten van de zichtbaarheid van het Berkellandse toeristische product.

Vraag:

Vanuit de regio is behoefte om het CLM door te ontwikkelen en hiermee een kwaliteitsslag te maken in contractbreuken en kwaliteit. Kunt u aangeven wat de argumentatie voor deze doorontwikkeling is en wat het beoogde resultaat is. Dus welke impact wordt hiermee bereikt, wat verbetert er? En wat moet er dan veranderd worden om dit te bereiken? Wat zijn de kosten van de regionale inkoop? En wat waren voorheen de kosten voor de inkoop van zorg tbc het sociale domein?

Antwoord:

Behalve onze eigen uitvoeringskosten ligt er een grote opgave bij het CLM in het onderhouden van contacten met zorgaanbieders, het monitoren van de regionale inkoop en het voorbereiden van de jaarlijkse afrekening met en bevoorschotting van zorgaanbieders. Regionaal gaat het om een jaarlijks bedrag van € 90 mln. Om een zorgvuldige uitvoering van de regionale inkoop mogelijk te maken is voldoende en voldoende gekwalificeerd personeel binnen het CLM nodig. We willen ook de financiële expertise in het team versterken om zo te sturingskracht te vergroten. Dit is met name de reden voor de toename in bijdrage. Het is niet mogelijk om de kosten van de inkoop te benoemen, omdat de inkoop voor een groot deel samenvallen met andere taken in het kader van regionale samenwerking.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Op pagina 20 wordt gesproken over structurele inzet Oekraïne. Kunt u aangeven waar deze inzet uit bestaat en wat de verwachte kosten hiervoor zijn?

Antwoord:

We bedoelen hiermee dat de opvang een structureel karakter heeft gekregen omdat de verwachting is dat Oekraïense ontheemden gedurende lange tijd (meerdere jaren) zullen blijven. Dit betekent dat we de kosten zoals de personeelslasten voor het team Oekraïne, de huisvestinglasten en begeleiding voor langere tijd inzetten. De kosten die we maken zijn afhankelijk van het aantal ontheemden dat we op vangen. Het bedrag dat we vanuit het rijk per persoon per dag is momenteel € 83.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: Biense Klein Braskamp en Theo Helmers (CDA)

Datum indiening vraag: 12 juni 2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Politieke Avond van: 14 juni 2023 PPN 2024

Onderwerp: PPN 2024

De perspectiefnota 2024 geeft een doorkijk over meerdere jaren. De autonome ontwikkelingen, waaronder de loon en prijsstijgingen maken dat het meerjarenperspectief voor Berkelland veelal negatief zijn. Hoewel de meicirculaire het beeld enigszins positief kan veranderen. In 2027 tekent het negatieve perspectief zich nadrukkelijk af. Berkelland staat hierin niet alleen. Wij willen wegblijven van ombuigingen die onze inwoners gaan raken. Derhalve hebben wij de volgende vragen.

Vraag:

De gemeenten zijn de afgelopen jaren gekort door de Overheid. Nu de autonome ontwikkelingen zo ingrijpend zijn voor de gemeenten vraagt dit om aandacht en aanpassingen vanuit Den Haag. Is het college bereid om samen met andere gemeenten en/of de VNG een statement te maken en desnoods een niet sluitende begroting te presenteren voor één of meerdere van de komende jaren om zodoende extra aandacht te vragen voor de zorgen van de gemeente?

Zijn er al gesprekken met de Provincie over aangepaste begrotingsregels en toezicht vanwege de extreme autonome ontwikkelingen?

Antwoord (in te vullen door college):

De toezichtregels zijn vastgelegd in de gemeentewet en het toezichtskader. Wij ondersteunen de resolutie van de VNG die oproept tot voldoende middelen voor gemeenten.

Vraag:

Al vaker riepen we op tot gedurfd begroten. In de wetenschap dat al enkele jaren de jaarrekening een fors overschot laat zien. Is het college bereid vanuit de ervaringen van de afgelopen jaren om een (klein) tekort te presenteren voor 2024?

Antwoord:

Het toezicht regime vraagt om een sluitende begroting 2024 of als dat niet haalbaar is zicht op een sluitende begroting in 2027. Om niet onder verscherpt toezicht te komen zullen wij er alles aan doen om in 2024 een sluitende begroting te presenteren.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Natuurlijk wachten we op de meicirculaire. Dit heeft waarschijnlijk een gunstige invloed op de PPN 2024 zoals ook is omschreven. Zijn er daarentegen ook tegenvallers te verwachten op het geschetste beeld van de PPN 2024? En met de kennis van nu. Moeten er nu al extra voorzieningen worden getroffen, zoals bijvoorbeeld voor de accommodaties voor onderwijs en sport?

Antwoord:

In de perspectiefnota is de meicirculaire nog niet meegenomen. Zoals toegezegd informeren we u over de gevolgen van de meicirculaire. Door de correctie van 8 juni moeten de eerder berekende gevolgen opnieuw gecontroleerd worden. Dit zorgt voor vertraging in het proces gezorgd. De eerste berekeningen laten zien dat 2024 sluitend zal zijn.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: B.R. Winters en E. Daalwijk(BBB Berkelland)

Datum indiening vraag: 12.06.2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Politieke Avond van: 14.06.2023

Raadsvergadering van: Klik of tik om een datum in te voeren.

Onderwerp: Perspectiefnota 2024

“Voor het publiceren van de meicirculaire sluit de begroting in 2024 met een tekort van € 1.295.000.”

Vraag: Hoe wordt dit opgevangen?

Antwoord (in te vullen door college):

Zoals in de perspectiefnota al aangegeven verwachten wij dat we met een meevallende meicirculaire in september zonder ingrijpende bezuinigingen een sluitende begroting (jaarschijf) voor 2024 presenteren. De eerste berekeningen laten zien dat dit voor 2024 inderdaad lukt.

“Er zijn grote onzekerheden rond het financiële meerjarenperspectief mede door stijgende rente, de hoge inflatie en onzekerheid over de rijksbijdrage in 2027. Dit is een situatie die voor alle gemeenten geldt en wordt veroorzaakt door herijking van het gemeentefonds. De VNG beraadt zich op collectieve actie rond deze onverkwikkelijke situatie.”

Vraag: Wat denk het College dat dit kan gaan betekenen in de aankomende jaren voor Berkelland?

Vraag: Hoe is de verstandhouding met de VNG en de informatievoorziening hieruit?

Vraag: Is het bekend of er binnenkort nog nieuws komt over de collectieve actie?

Antwoord:

Het is moeilijk in te schatten wat er gaat gebeuren de komende jaren. De VNG maakt zicht hard voor een betere financiële situatie voor gemeenten. Dit is in het belang van alle gemeenten. Daarbij moet aangetekend worden dat de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten een machtsverhouding is. Als het gaat om herverdeelvraagstukken houdt de VNG zich vooral bezig met het proces. Herverdeelvraagstukken hebben alleen een effect op individuele gemeenten. De VNG houdt ons via nieuwsbrieven op de hoogte. Daarnaast hebben we via contacten bij de VNG toegang tot informatie. Op de Algemene Ledenvergadering van 14 juni ligt een resolutie voor met de inzet van de VNG. Van een andere collectieve actie is ons op dit moment niets bekend.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

“Ons perspectief heeft nu een beperkt tekort voor 2024 en een fors tekort in 2026 en 2027.”

Vraag: Heeft het College er vertrouwen in dat we niet de schulden ingaan in de aankomende jaren?

Antwoord:

Als u doelt op een tekort in de exploitatie dan hebben wij er voor 2024 en 2025 vertrouwen in dat we het tekort op kunnen lossen. Voor 2026 en verder zal dat afhangen van de ontwikkelingen, voor nu zien wij die toekomst minder rooskleurig in.

“Daarom kiezen we ervoor in de perspectiefnota geen nieuwe plannen en wensen op te nemen.”

Vraag: Betekent dat dat er ook minder ruimte zal zijn voor nieuwe investeringen en ontwikkelingen die nodig kunnen zijn voor Berkelland de aankomende tijd?

Antwoord:

Ja

“We hopen binnenkort te horen dat we van het Rijk voldoende geld krijgen om datgene wat we graag willen doen, kunnen doen. Mocht dat niet het geval zijn, dan zullen we moeten bekijken of we op bepaalde vlakken moeten bezuinigen.”

Vraag: Mocht dat zo zijn is het dan al bekend waar er in Berkelland waarschijnlijk op bezuinigd gaat worden?

Antwoord:

Nee, wij zullen voorstellen voor bezuinigingen aan uw raad voorleggen. U kan aan de hand daarvan keuzes maken en eventueel zelf andere voorstellen doen.

Vraag: Hoe werken de W.O.Z. bezwaren uit, op de daadwerkelijke geschatte W.O.Z. inkomsten?

Antwoord:

Op basis van de gegevens 2022 zien we dat de opbrengst 0,7% lager is dan begroot.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag: Kan men aangeven, waar de komende jaren, de inkomsten van de toeristenbelasting voor wordt ingezet?

Antwoord:

De inkomsten van de toeristenbelasting is geen doelbelasting en gaat naar de algemene middelen. Onder meer de Uitvoeringsagenda 'Beleef het in Berkelland' wordt betaald uit de algemene middelen.

Vraag: Overige opbrengsten van gebouwen en grond. Welke gebouwen en grond zijn dat? Worden deze tegen een economische prijs verhuurd?

Antwoord:

Het gemeentelijke bezit omvat ruim totaal bijna 50 gebouwen. Voor een deel worden deze aan derden verhuurd, denk bijvoorbeeld aan sport- en gymzalen, musea, molens, zwembaden, brandweerkazernes, een woning. Vaak zijn hiervoor in het verleden huurovereenkomsten gesloten waarbij de huursom jaarlijks wordt geïndexeerd. Bij nieuwe verhuursituaties wordt de huurprijs gebaseerd op een taxatie. De gemeente bezit veel afzonderlijke grondposities. Meestal maken deze onderdeel uit van de openbare ruimte. Een deel van de gronden (met name groenstroken) wordt al geruime tijd in gebruik gegeven of verhuurd aan particulieren. Ook verhuurt de gemeente enkele volkstuinen. In 2023 is een start gemaakt met het centraler organiseren van alle gemeentelijke vastgoed- en grondzaken.

Vraag: Onderhoud wegen. 2011 is ons inziens wel een gedateerd jaar waarbij men wegen onderhoud aan houdt. Niet meer van deze tijd. Waarom is deze niet eerder geactualiseerd?

Antwoord:

Het wegenbeleidsplan 2011 (en de keuze van de gemeenteraad voor het onderhoudskwaliteitsniveau 'overwegend laag') is in 2015 en 2020 herijkt en in basis nog actueel. Omdat we opnieuw willen kijken naar de keuzes die zijn gemaakt, wat daarvan de gevolgen zijn geweest voor ons wegen- en padennetwerk en hoe de (nabije) toekomst er uit ziet voor ons wegen- en padennetwerk, komen we in 2024 met een nieuw wegenbeleidsplan inclusief cijfermatige/financiële toelichting op de keuzes die we kunnen/moeten maken voor de toekomst.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag: Onderhoud bomen. Structureel tekort onderhoud bomen. Waar denkt men dit te kunnen weghalen?

Antwoord:

Het was niet mogelijk om dit tekort op te vangen met bijvoorbeeld middelen uit andere budgetten voor groenonderhoud. Daarom is dit tekort is verwerkt in voorliggende perspectiefnota en maakt het deel uit van het totale financiële perspectief.

Vraag: Woondeal blijkt volgens de laatste landelijke publicaties te hoog van de toren gegrepen. Gaat men deze nog aanpassen? Zo ja, hoe?

Antwoord:

Nee, wij hechten waarde aan een ambitieus maar ook realistisch woningbouwprogramma. Zo zijn we tot de afspraak gekomen om in Berkelland tot en met 2030 875 woningen toe te voegen. Externe factoren die ons programma kunnen beïnvloeden, houden we in de gaten en wanneer nodig sturen we bij. Momenteel werken we wel binnen de regio met het Rijk en provincie aan de 'woondeal B'. Hierin worden kwalitatieve afspraken gemaakt over bijvoorbeeld wonen en zorg en seniorenwoningen.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: Stefan Wallerbos BBBL

Datum indiening vraag: 12-06-2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Onderwerp: Perspectiefnota 2024 hoofdstuk veiligheid

Op 16 mei 2023 hebben we in een beeldvormende sessie de VNOG jaarstukken 2022 en begroting 2024-2027 behandeld.

In het voorstel en besluit staat beschreven bij de financiën dat de extra kosten in 2024 gedekt worden uit het egalisatiefonds. In 2026 en 2027 is dat echter niet mogelijk. Dan zal er een extra verhoging komen van de gemeentelijke bijdrage van 3 miljoen en vervolgens nog eens 2 miljoen. Wat gezamenlijk neerkomt op een verhoging van 5 miljoen van de totale gemeentelijke bijdrage. Voor de gemeente Berkelland komt dit ongeveer neer op €258.000.

In de perspectiefnota 2024 hoofdstuk veiligheid staat dat op basis van de begroting van de VNOG stijgt de bijdrage aan de VNOG. Een deel van de verhoging wordt veroorzaakt door de demarcatie van de kazernes.

De bijdrage aan de VNOG bedraagt € 213.000

De extra kosten VNOG demarcatie van kazernes bedraagt € 56.000

Bij elkaar opgeteld is dit € 269.000

Vraag:

Tussen het bedrag dat in de begroting van de VNOG (€258.000) en het bedrag dat in de perspectiefnota 2024 (€269.000) wordt genoemd zit een verschil van € 11.000. Kunt u uitleggen waar dit verschil vandaan komt?

Antwoord (in te vullen door college):

De verhoging van de begroting van de VNOG voor 2024 bedraagt € 269.000. De € 258.000 is een winstwaarschuwing voor de jaren 2026 en 2027. Het gaat om een indicatie van de gevolgen van de toekomstige stijging van de inwonerbijdrage.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

In het voorstel en besluit van de VNOG jaarstukken en begroting 2024-2027 staat geschreven dat de extra kosten voor 2024 nog gedekt kunnen worden uit het egalisatiefonds. Kunt u uitleggen waarom deze extra kosten in de perspectiefnota voor 2024 wel worden begroot?

Antwoord:

Zoals aangegeven bij de vorige vraag is de € 258.000 iets anders dan de verhoging van € 269.000. Met de € 269.000 worden we in 2024 wel geconfronteerd en is dus opgenomen in de perspectiefnota. Extra kosten voor 2024 worden nog opgevangen in de begroting van de VNOG door gebruik te maken van het egalisatiefonds.

I

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: Erik Klein Bluemink (BBB Berkelland)

Datum indiening vraag: 13-06-2023

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Politieke Avond van: 14-6-2023

Raadsvergadering van: Klik of tik om een datum in te voeren.

Onderwerp: Perspectiefnota 2024

Vraag:

Op pagina 15 staat vermeld dat op 1 juli 2023 de wet goed verhuurderschap in werking treedt, om zo het gedrag van verhuurders op de (krappe) woningmarkt te normeren en misstanden te voorkomen. Is het in de gemeente Berkelland noodzakelijk om een meldpunt in te stellen en bevoegde toezichthouders aan te wijzen? Zo ja, hebben wij deze kennis en kunde in huis?

Antwoord (in te vullen door college):

We zijn door de invoering van de wet verplicht op een meldpunt in te stellen en de daarbij behorende bevoegde toezichthouders aan te wijzen. Binnen de kaders van deze wet is het mogelijk om het meldpunt regionaal in te richten. Op 1 januari 2024 moet het meldpunt actief zijn. In de periode daarvoor brengen we in kaart wat daarvoor nodig is.

Vraag:

Op pagina 26 zien we onder Autonome ontwikkelingen het punt over schades/verhaalbare kosten onderwijs- huisvesting. Daarin wordt vermeld dat we de laatste jaren een toename van schades aan onderwijshuisvesting waarvoor wij opdraaien. Welke schades betreffen dit? En zijn we daar niet voor verzekerd?

Antwoord:

Wij proberen verhaalbare schades altijd te verhalen op de veroorzakers van de schade, te denken valt aan schades veroorzaakt door vandalisme. We zien het aantal schades aan schoolgebouwen stijgen. Een gedeelte daarvan is niet verhaalbaar, omdat niet alle schades een 'specifieke veroorzaker' hebben, zoals schades als gevolg van lekkages. Ook blijkt soms dat de kosten niet te verhalen zijn op de veroorzaker of dat de kosten daarvoor simpelweg vele malen hoger zijn dan de schadepost zelf. Omdat de schadebedragen te overzien zijn en wij het betrekkelijke lage financiële risico dat daarmee gepaard gaat zelf goed kunnen dragen, zijn wij daarvoor niet verzekerd. Net als vrijwel alle andere gemeenten. Normaliter zal in dit soort gevallen de premie voor een dergelijke verzekering hoger zijn dan de kosten van de schades.

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:

Op pagina 27 zien we onder Nieuw beleid de uitsplitsing van de kosten voor het IVP als gevolg van het amendement A-23-04 Integraal veiligheidsplan. Wij kunnen ons voorstellen dat er op het gebied van beleid extra inzet van een 0,5 FTE gewenst is en dat er kosten gemaakt moeten worden voor het jaarlijks uitvoeren van een veiligheidsmonitor, maar is het inzetten van 1 extra BOA daadwerkelijk noodzakelijk om de extra aandachtspunten, die voortkomen uit het amendement, uit te kunnen voeren? Zo ja, welke extra aandachtspunten, voortkomend uit het amendement, betreft dit dan?

Antwoord:

Een extra aandachtspunt uit het amendement is 'veilig uitgaan', om hierop te kunnen acteren, wordt er extra ingezet op drank en horeca diensten in het weekend door de boa's. Hiervoor is 1 extra boa noodzakelijk om dit aandachtspunt uit te kunnen voeren. Binnen de huidige capaciteit en de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, is het niet haalbaar.